

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKSMŲ, DALYVAUJANT VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE INFORMACINĖMS TECHNOLOGIJOMS IR VIEŠINIMO PASLAUGOMS PIRKTI, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2015 m. lapkričio 5 d. Nr. 2S-15/2015
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2015 m. lapkričio 5 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose informacinėms technologijoms ir viešinimo paslaugoms pirkti, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas dėl ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus informacinėms technologijoms ir viešinimo paslaugoms pirkti, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams pradėtas Konkurencijos tarybos 2015 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 1S-6/2015¹ Konkurencijos tarybos iniciatyva pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) pateiktą informaciją² apie galimus Konkurencijos įstatymo pažeidimus viešajame pirkime. Tyrimas pratęstas Konkurencijos tarybos 2015 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. 1S-58/2015³.

(3) Tyrimas buvo atliekamas atsižvelgus į STT Vilniaus valdybos pateiktą medžiagą⁴, kad VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas 2013 m. vykdė viešąjį pirkimą taikomajai programinei įrangai pirkti, kurio metu buvo galimai sudarytas konkurenciją ribojantis susitarimas, iš anksto nustačius konkurso laimėtoją; taip pat į STT ikiteisminio tyrimo medžiagą⁵, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2013 m. organizavo viešąjį pirkimą bei Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos 2013 m. organizavo viešuosius pirkimus informacijos viešinimo paslaugomis pirkti, kurie taip pat galimai buvo vykdyti pažeidžiant Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

(4) 2015 m. vasario 25 d. Konkurencijos taryba atliko patikrinimus UAB „Lukrecijos reklama“, UAB „Ministerium“, UAB „Nebūk briedis“, VŠĮ „Media medis“ ir VŠĮ „Socialiniai partneriai“ naudojamose patalpose⁶. Siekdama gauti tyrimui reikiamos informacijos, Konkurencijos taryba taip pat kreipėsi į pažeidimų įtariamus ūkio subjektus, valstybės įstaigas.

(5) Atsižvelgusi į su viešaisiais pirkimais susijusią informaciją, Konkurencijos taryba nagrinėjo, ar ūkio subjektų veikla, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus informacinėms technologijoms ir viešinimo paslaugoms pirkti, nepažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio

¹ Bylos 9 tomas, 1-3 lapai.

² STT Vilniaus valdyba vykdė ikiteisminį tyrimą, susijusį su viešųjų pirkimų organizatoriais bei juose dalyvavusiomis bendrovėmis, tačiau nutraukė ikiteisminį tyrimą nenustačius nusikaltimo požymių (bylos 1 – 4 tomai).

³ Bylos 9 tomas, 49 lapas.

⁴ Bylos 1- 4 tomai.

⁵ Bylos 5 tomas, 1-4 lapai.

⁶ Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. vasario 23 d. nutartis (bylos 9 tomas, 47-48 lapai).

reikalavimų, draudžiančių sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją.

1. Nagrinėjami ūkio subjektai ir jų veikla

1.1. UAB „Lukrecijos reklama“

(6) UAB „Lukrecijos reklama“, juridinio asmens kodas kodas 123918285, registracijos adresas K. Kalinausko g. 2B, Vilnius. Juridinių asmenų registre bendrovė įregistruota 1997 m. vasario 14 d. įmonės akcininkai yra M. V., L. V., M. V. ir G. L.⁷. M. V. taip pat yra UAB „Lukrecijos reklama“ direktorius.

(7) Pagrindinė įmonės veikla yra reklamos ir komunikacijos paslaugų teikimas⁸.

(8) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Lukrecijos reklama“ bendrosios pajamos buvo – 3 041 548Lt (880 893,19 Eur).

1.2. UAB „Ministerium“

(9) UAB „Ministerium“, juridinio asmens kodas 302739879, registracijos adresas Pylimo g. 9-2, Vilnius, buveinės adresas Didžioji g. 25-28A, Vilnius. Juridinių asmenų registre įmonė įregistruota 2012 m. kovo 9 d. Iki 2015 m. balandžio 23 d. UAB „Ministerium“ akcininkai buvo M. K. ir S. G., turėję atitinkamai 51 proc. ir 49 proc. akcijų⁹. Iki 2014 m. vasario 12 d. UAB „Ministerium“ vadovė buvo A. J. Nuo 2014 m. vasario 12 d. UAB „Ministerium“ vadovas – M. K.¹⁰.

(10) Pagrindinės bendrovės veiklos sritys – ryšiai su visuomene ir žiniasklaida, vidinė komunikacija, rinkodaros komunikacija, krizių vadyba, socialiniai – visuomeniniai projektai, renginių organizavimas, leidyba¹¹.

(11) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Ministerium“ bendrosios pajamos buvo 1 218 290 Lt (352 841,17 Eur)¹².

1.3. UAB „Nebūk briedis“

(12) UAB „Nebūk briedis“ (iki 2014 m. gegužės 9 d. – UAB „Celence“¹³), juridinio asmens kodas 302750313, registracijos adresas Žvejų g. 14A, Vilnius, buveinės adresas Liubarto g. 23, Vilnius. Juridinių asmenų registre įmonė įregistruota 2012 m. kovo 22 d. Bendrovės akcininkas ir direktorius iki 2014 m. gegužės 29 d. buvo A. M. Nuo 2014 m. gegužės 29 d. vienintelis įmonės akcininkas ir direktorius – J. V.¹⁴.

(13) Nuo įsteigimo bendrovė užsiėmė įvairaus pobūdžio veikla, įskaitant kompiuterių programavimo veiklą, informacinių technologijų ir kompiuterių paslaugų veiklą, duomenų apdorojimo, interneto serverių paslaugas, kitą informacinių paslaugų veiklą¹⁵. Nuo 2014 m. gegužės 9 d. buvo pakeistas įmonės pavadinimas bei jos veiklos pobūdis – įmonė vykdo socialinius projektus, teikia programavimo ir kitas paslaugas¹⁶, taip pat teikia viešųjų ryšių, komunikacijos ir reklamos paslaugas, organizuoja renginius¹⁷.

⁷ Bylos 10 tomas, 20 lapas.

⁸ Bylos 10 tomas, 23 lapas.

⁹ Bylos 13 tomas, 26 lapas.

¹⁰ Bylos 13 tomas, 27-28 lapai.

¹¹ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.ministerium.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 13 tomas, 10 lapas).

¹² Bylos 13 tomas, 37 lapas.

¹³ Remiantis juridinių asmenų registro duomenimis, 2014 m. gegužės 9 d. UAB „Celence“ pavadinimas pakeistas į UAB „Nebūk briedis“ (bylos 15 tomas, 33-34 lapai).

¹⁴ Bylos 15 tomas, 37-39 lapai.

¹⁵ Bylos 15 tomas, 26-32 lapai.

¹⁶ Bylos 15 tomas, 35 lapas.

¹⁷ Bylos 15 tomas, 95 lapas.

(14) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Nebūk briedis“ bendrosios pajamos buvo – 376 947 Lt (109 171,40 Eur)¹⁸.

1.4. VšĮ „Media medis“

(15) VšĮ „Media medis“ (iki 2014 m. balandžio 9 d. – VšĮ „Demokratinių iniciatyvų centras“)¹⁹, juridinio asmens kodas 302778871, registracijos adresas Vaduvos g. 5-5, Vilnius, buveinės adresas Liubarto g. 23, Vilnius. Juridinių asmenų registre bendrovė įregistruota 2012 m. gegužės 9 d. VšĮ „Media medis“ akcininkai yra J. V. ir V. S.²⁰. Direktorius – J. V..

(16) Įstaigos veikla – informacinių paslaugų veikla, reklama, leidyba, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba, konsultacinė verslo ir valdymo veikla, renginių organizavimas, socialiniai projektai, rinkodara, strateginis konsultavimas²¹.

(17) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu VšĮ „Media medis“ bendrosios pajamos buvo – 544 891 Lt (157 811,34 Eur)²².

1.5. VšĮ „Socialiniai partneriai“

(18) VšĮ „Socialiniai partneriai“, juridinio asmens kodas 301306800, registracijos adresas Neužmirštuolių g. 14-5, Vilnius, buveinės adresas Didžioji g. 25-28A, Vilnius. Juridinių asmenų registre bendrovė įregistruota 2007 m. lapkričio 13 d. VšĮ „Socialiniai partneriai“ steigėjai – M. K. ir D. K.-G.²³. Nuo bendrovės įsteigimo iki 2014 m. vasario 11 d. VšĮ „Socialiniai partneriai“ vadovas – M. K. Nuo 2014 m. vasario 11 d. bendrovės vadovas S. M.²⁴.

(19) Įstaigos veikla – ryšių su visuomene, komunikacijos paslaugos, socialiniai projektai, renginių organizavimas ir kitos veiklos²⁵.

(20) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu VšĮ „Socialiniai partneriai“ bendrosios pajamos buvo – 719 646 Lt (208 423,89 Eur)²⁶.

1.6. VšĮ „TV Europa“

(21) VšĮ „TV Europa“, juridinio asmens kodas 126369831, registracijos adresas Balžio g. 21C-8, Vilnius, buveinės adresas S. Konarskio g. 49, Vilnius. Juridinių asmenų registre bendrovė įregistruota 2003 m. lapkričio 11 d. Įstaigos steigėjas ir direktorius – A. Ž.²⁷.

(22) Pagrindinė įstaigos veikla – reklaminių, prezentacinių, dokumentinių, vaidybinių filmų ir įvairių klipų kūrimas, renginių organizavimas²⁸.

(23) 2014 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu VšĮ „TV Europa“ bendrosios pajamos buvo 281 525 Lt (81 535,28 Eur)²⁹.

2. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmai viešuosiuose pirkimuose

(24) Konkurencijos taryba nustatė, kad VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas ir Aplinkos ministerija 2013 m. organizavo viešuosius pirkimus, kuriuose dalyvaudami ūkio subjektai galimai

¹⁸ Bylos 15 tomas, 96 lapas.

¹⁹ Remiantis juridinių asmenų registro duomenimis, 2014 m. balandžio 9 d. UAB „Demokratinių iniciatyvų centras“ pavadinimas pakeistas į VšĮ „Media medis“ (bylos 12 tomas, 21, 25-33 lapai).

²⁰ Bylos 12 tomas, 22-24 lapai.

²¹ Bylos 12 tomas, 9 ir 38 lapai.

²² Bylos 12 tomas, 41 lapas.

²³ Bylos 16 tomas, 24-27 lapai.

²⁴ Bylos 16 tomas, 28 lapas.

²⁵ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.spartneriai.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 16 tomas, 23 lapas).

²⁶ Bylos 16 tomas, 39 lapas.

²⁷ Bylos 18 tomas, 3-4 lapai.

²⁸ Pagal bendrovės interneto svetainėje www.tveuropa.lt pateiktą veiklos charakteristiką (bylos 18 tomas, 6 lapas).

²⁹ Bylos 18 tomas, 15 lapas.

sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus. Atsižvelgus į tai, toliau pateikiamos nustatytos aplinkybės, susijusios su nagrinėjamais viešaisiais pirkimais.

2.1. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto 2013 m. liepos mėn. organizuotas viešasis pirkimas

2.1.1. Faktinės aplinkybės, susijusios su VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto 2013 m. liepos mėn. organizuotu viešuoju pirkimu

(25) 2013 m. liepos 23 d. centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje buvo paskelbtas VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto skelbimas apie supaprastintą viešąjį pirkimą. Pirkimo objektas – kelių saugumo patikrinimų taikomoji programinė įranga³⁰. Komercinių pasiūlymų vertinimo kriterijus – mažiausia kaina³¹.

(26) Šiame viešajame pirkime dalyvavo UAB „Nebūk briedis“, UAB „Lexita web“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“. Laimėtojas – UAB „Lexita web“.

(27) Lentelėje pateikiama informacija apie bendrovių pateiktus komercinius pasiūlymus.

1 lentelė. 2013 m. viešajame pirkime dalyvavusių bendrovių pateikti komerciniai pasiūlymai³²

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt)
UAB „Lexita Web“	2013-08-07	49 790 Lt
UAB „Ministerium“	2013-08-06	56 959,54 Lt
VŠĮ „TV Europa“	2013-08-07	88 874,50 Lt
UAB „Nebūk briedis“	2013-08-06	103 345 Lt

(28) Konkurencijos taryba nustatė, kad vyko ūkio subjektų, dalyvavusių VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame 2013 m. liepos mėn. viešajame pirkime, vadovų ir kitų asmenų susirašinėjimas elektroniniu paštu. Pastebėtina, kad šiame pirkime nurodomas J. V. yra laikomas asmeniu, veikiančiu UAB „Nebūk briedis“ naudai³³.

2013 m. liepos 30 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	<i>„kainos už transporto appsa. Mažiausia kaina: 56959 = 33 gryno lito. Optimali kaina: 79398.42 = 46k gryno lito. Max kaina: 93206.84 = 54k gryno lito. Visos kainos be pvm. A.“³⁴</i>
*	
2013 m. rugpjūčio 1 d. J. V.	<i>„reikia ministerium ir public media³⁵ rekvizitu. taip pat, rc jungtines pazymos ir reg. pazymejimu. J.“</i>
2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Ministerium“ vadovė A. J.	<i>„Siunčiu – žemiau rekvizitai ir prikabinu visas pažymas bei gi įregistravimus, įstatus“.³⁶</i>
*	
2013 m. rugpjūčio 1 d. J. V.	<i>„K. projektas. Toliau bendrauk tiesiai. Grizk apsitarti tik del kainu, kokia imone kokia kaina teiks. J.“</i>

³⁰ VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto skelbimas apie supaprastintą pirkimą (bylos 3 tomas, 111-118 lapai).

³¹ Ten pat.

³² Bylos 3 tomas, 130 lapas.

³³ Vilniaus miesto apylinkės teismo 2014 m. vasario 27 d. posėdžio A. M. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 128 lapas).

³⁴ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir J. V. susirašinėjimas tema „Kainos“ (bylos 4 tomas, 99 lapas).

³⁵ VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime turėjo dalyvauti bendrovė UAB „Public media“, tačiau paaiškėjus, jog ši bendrovė ir UAB „Ministerium“ yra susijusios per bendrus akcininkus, UAB „Public media“ komercinio pasiūlymo nepateikė (bylos 1 tomas, 55 lapas).

³⁶ J. V. ir UAB „Ministerium“ vadovės A. J. susirašinėjimas tema „del rekvizitu“ (bylos 4 tomas, 101 lapas).

	[Taip pat kartu persiųstas UAB „Ministerium“ vadovės A. J. laiškas su priedais] ³⁷ .
*	
2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„ <i>Labas, A. J. turėjo informuoti apie šią tokį konkursą. Prisegu reikiamus dokumentus. Tiekėjo deklaracijoje reikia nurodyti tikrą dokumento numerį. Konkursas: http://www.cvpp.lt/index.php?option=com_vpt&theme=new&task=view&tender_id=145414 Apie siūlomas kainas informuosiu vėliau. Ačiū! Geros dienos. A. M.</i> “ [Priedai „ <i>Public M tiekėjo deklaracija.doc</i> “, „ <i>Public M sažiningumo deklaracija.doc</i> “, „ <i>Ministerium tiekėjo deklaracija.doc</i> “, „ <i>Ministerium sažiningumo deklaracija.doc</i> “]
2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Ministerium“ vadovė A. J.	„ <i>Labas A., Jo, J. minėjo. tai, jei gerai suprantu, čia mums prie šio pirkimo prisijungti ir visus dokumentus krauti per sistemą, taip? Linkėjimai- A.</i> “
2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„ <i>Taip, kai tik suderinsiu galimas kainas, informuosiu.</i> “
2013 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Ministerium“ vadovė A. J.	„ <i>Labas A., turbūt ryt ką nors man atsiųsi? ;) Linkėjimai- A.</i> “
2013 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„ <i>Labas, taip, šiuo metu derinu galimas kainas. Pasistengsiu šiandien arba tada ryt iš ryto atsiųsti info. Iki greito. A. M.</i> “
2013 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Ministerium“ vadovė A. J.	„ <i>Tai viskas tvarkoj – svarbu per rytdieną, tai ir viską spėsime ;)</i> “ ³⁸
*	
2013 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„ <i>Mažiausia kaina: 47074+PVM=55959.73 Lt – ministerium Optimali kaina: 73450+PVM=88874.5 Lt – public media Max kaina: 94500+PVM=114345 Lt – celence</i> “ ³⁹
*	
2013 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Nebūk briedis“	„ <i>Labas, Noriu paprašyti tavo taiklios V. akies įvertinimo. Paruošiau visus</i> “

³⁷ J. V. ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. susirašinėjimas tema „*Programavimo projektas*“ (Bylos 4 tomas, 100 lapas).

³⁸ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir UAB „Ministerium“ vadovės A. J. susirašinėjimas tema „*Dėl konkurso*.“ (bylos 4 tomas, 106 - 113 lapai).

³⁹ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. persiųstas laiškas į tą patį el. paštą tema „*kainos*“ (bylos 4 tomas, 115 lapas).

vadovas A. M.	<p><i>dokumentus Celence, Ministerium, Public Media.</i> <i>Prisegu ir pirkimo dokumentų originalus. Atkreipk dėmesį, kad Celence kainos forma yra be PVM.</i> <i>Celence visi dokumentai paruošti, ryt printinu Celence_PASIULYMO_FORMA – ir galima bus kelti viską į sistemą.</i> <i>Iš pačio ryto turiu nusiųsti dokumentus A..</i> <i>Linkas i DB - <...></i> <i>Linkas zip failo parsisiuntimui - <...></i> <i>Ačiū</i> <i>A. “40</i></p>
*	
2013 m. rugpjūčio 12 d. UAB „Nebūk briedis“ darbuotojas M. J.	„Na, tai kokios naujienos?“
2013 m. rugpjūčio 12 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„Turim paslaptinę konkurentą, su mazesne kaina. Dabar derinu dėl jo pasalinimo iš pirkimu“ ⁴¹ .
*	
2013 m. rugpjūčio 19 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	<p>„UAB LEXITA WEB <...> Kontaktinė informacija: D. U.“⁴².</p>
*	
2013 m. rugpjūčio 20 d. J. V.	<p>„<...> Siekiant kuo kokybiškiau įgyvendinti projektą, kurio pirkime dalyvavome, duodu tau konstruktyvų ir logišką pasiūlymą: 1. Pasirašome jungtinės veiklos sutartį (JVS), kuria įsipareigojame dėl apimčių. JVS apimtyje yra išlaikomi darbai už 50K iš jūsų pusės + trečdalis likusios sumos, atmetus teisinės ir kitas smulkias išlaidas, kas sudarytu ne mažiau nei 15.000 Lt. Kitos dvi įmonės prie JVS pasirašo ketinimų protokolą ir nusiunčia raštus dėl pasiūlymų atsiėmimo. Pasirašant sutartį būsime likę tik Jūs ir mes. <...>“</p>
2013 m. rugpjūčio 21 d. UAB „Lexita web“ vadovas D. U.	„Sveiki, Nusprendžiau konkurse dalyvauti vienas.“ ⁴³

(29) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2013 m. rugpjūčio 21 d. UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ pateikė raštus perkančiajai organizacijai, kuriuose nurodė, jog atsiima savo pasiūlymus ir atsisako dalyvauti tolimesnėse pirkimo procedūrose⁴⁴.

(30) UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. kompiuteryje⁴⁵ rastas dokumentų aplankas pavadinimu „Kelių ir transporto tyrimo institutas“, o jame trys dokumentų katalogai – „celence“, „Ministerium“, „Public media“⁴⁶.

⁴⁰ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir J. V. susirašinėjimas tema „Programavimo projektas – svarbu.“ (bylos 4 tomas, 116 lapas).

⁴¹ UAB „Nebūk briedis“ darbuotojo M. J. ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. susirašinėjimas tema „Konkursas“ (bylos 15 tomas, 81 lapas).

⁴² UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir J. V. susirašinėjimas tema „Kontaktai – Keliu projektas.“ (bylos 15 tomas, 84 lapas).

⁴³ J. V., UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir UAB „Lexita web“ vadovo D. U. susirašinėjimas tema „del JVS sutarties ir kt. aplinkybiu“ (bylos 1 tomas, 39 lapas)

⁴⁴ Bylos 3 tomas, 126-127 lapai.

⁴⁵ 2013 m. gruodžio 10 d. apžiūros protokolai (bylos 4 tomas, 75-78 lapai).

(31) Dokumentų kataloge „celence“ rasti įvairūs UAB „Nebūk briedis“ dokumentai – bendrovės įstatai, registracijos pažymėjimas, sąžiningumo deklaracija, tiekėjo deklaracija, komercinis pasiūlymas ir techninė kelių saugumo patikrinimų taikomosios programinės įrangos techninė specifikacija. Dokumentuose „Celence_PASIULYMO_FORMA.doc“ ir „Celence_PASIULYMO_FORMA.pdf“ rasti 2013 m. rugpjūčio 5 d. data pažymėti UAB „Nebūk briedis“ komerciniai pasiūlymai VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdomam pirkimui su įrašyta 103 345 Lt pasiūlymo kaina⁴⁷.

(32) Dokumentų kataloge „Ministerium“ rasti tokie patys UAB „Ministerium“ dokumentai bei 2013 m. rugpjūčio 5 d. data pažymėtas UAB „Ministerium“ komercinis pasiūlymas VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutui su įrašyta 56 959,54 Lt kaina⁴⁸.

(33) Dokumentų kataloge „Public media“ taip pat rasti įvairūs UAB „Public media“ dokumentai bei 2013 m. rugpjūčio 5 d. data pažymėtas UAB „Public media“ komercinis pasiūlymas VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutui su įrašyta 88 874,50 Lt kaina⁴⁹. Ši suma sutampa su trečiosios viešajame pirkime dalyvavusios įmonės VŠĮ „TV Europa“ komerciniame pasiūlyme nurodyta kaina.

(34) Šie UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. kompiuteryje rasti UAB „Ministerium“ ir UAB „Public media“ rekvizitais pažymėti dokumentai yra identiški UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ pateiktiems dokumentams (įskaitant ir komerciniuose pasiūlymuose nurodytas kainas) VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime⁵⁰.

(35) Tyrimo metu taip pat buvo rasta J. V. užrašų knygelė. Šioje knygelėje ties 2013 m. rugpjūčio 11 d. data nurodyta⁵¹:

„Lexita web – 49790 be PVM

Ministerium – 56959,54

TV Europa – 88874,50

Celence – 103 345“

(36) Konkurencijos taryba nustatė, kad VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešojo pirkimo komisija 2013 m. rugpjūčio 7 d. posėdyje susipažino su elektroninėmis priemonėmis pateiktais pasiūlymais, o 2013 m. rugpjūčio 20 d. posėdyje vertino tiekėjų kvalifikacinių reikalavimų atitiktį konkurso sąlygoms. Komisija nustatė, jog visi tiekėjai atitinka keltus reikalavimus ir nusprendė mažiausią kainą pasiūliusį tiekėją – UAB „Lexita web“ – kviesti pasirašyti tiekimo sutartį⁵².

2.1.2. Viešajame pirkime dalyvavusių ūkio subjektų atstovų ir kitų asmenų pokalbiai

(37) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2013 m. rugpjūčio 8 d. įvyko UAB „Lexita web“ vadovo D. U. bei UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. susitikimas, kurio metu UAB „Nebūk briedis“ vadovas pasiūlė UAB „Lexita web“ atsiimti pasiūlymą arba atsiimti pasiūlymą ir laimėjus konkursą UAB „Nebūk briedis“ darbus vykdyti kartu. Už atsiėmimą taip pat pasiūlė kompensaciją⁵³.

(38) 2013 m. rugpjūčio 12 d. įvyko UAB „Lexita web“ vadovo D. U. bei UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. susitikimas, kurio metu vyko pokalbis⁵⁴:

„[A. M.] – Tiesiog sakau, yra toks pasiūlymas, jūs viską darot, padarot be priedo, pasirašom ketinimo aktą, kad man būtų saugiau...“

<...>

⁴⁶ 2014 m. gegužės 13 d. apžiūros protokolas (bylos 4 tomas, 79-88 lapai).

⁴⁷ Bylos 15 tomas, 51-52 lapai.

⁴⁸ Bylos 4 tomas, 89-90, 109-110 lapai.

⁴⁹ Bylos 4 tomas, 91-98, 102-105, 107-108 lapai.

⁵⁰ Bylos 3 tomas, 15-16, 63-64 ir 86-87 lapai.

⁵¹ Bylos 20 tomas, 37 lapas.

⁵² Bylos 3 tomas, 130 lapas.

⁵³ Bylos 1 tomas, 4-5 lapai.

⁵⁴ 2013 m. rugsėjo 5 d. apžiūros protokolas (bylos 1 tomas, 9-17 lapai).

[D. U.] – *O tai kur garantijos, kad, pavyzdžiui, tie du viduriniai tikrai atsiims pasiūlymą, žėk, aš, atsiimsiu, sakysi, oi viskas ne pagal planą ten tas už septyšim aštuonis ar septym šešis, sakys vis dėl to pasirašo sutartį.*

[A. M.] – *Mhm, yra ne taip biški...*

[D. U.] – *Nu aš supranti, nelabai suprantu kaip vyksta žinai, kaip tu užtikrinsi, kad tikrai tie žmonės atsiims...*

[A. M.] – *Jeigu mes tarpusavyje sutariam daryti visą šitą reikalą, tai tokiu atveju šokam (neaiškiai). Su jais jau yra viskas suderinta.*

<...>

[A. M.] – *Tai va. Šitas projektas buvo organizuotas mano iniciatyva, sugalvotas man ir čia nori dalyvaut, mes galim kombinuoti šitą reikalą. Sakykim pasiūlymas yra tas pats, arba dešimt...*

[D. U.] – *Be tais tu nori ta prasme jeigu tu dešimt mum dameti, tai nieko nieko nedarai, apskritai?*

[A. M.] – *Nu tai jūs viską padarot. Galit imti dešimt ir nieko nedaryt. Aš viską padarysiu.*

[D. U.] – *Dešimt tu pats supranti, mažoka man.*

[A. M.] – *Nuu... yra tokios kainos standartinės konkurso. Dar tie kurie atsisako gauna...“*

(39) 2013 m. rugpjūčio 19 d. įvyko UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M., J. V. ir UAB „Lexita web“ vadovo D. U. susitikimas, kurio metu vyko pokalbis⁵⁵:

„[D. U.] – *Nu. Nelabai iš tikrųjų domina žinok.*

[A. M.] – *Kodėl taip?*

[D. U.] – *Ai mes nusprendėm normaliai padaryt tą projektą. Pažiūrėjau aš, nėra jis sudėtingas žinai ir...*

[J. V.] – *Bet jūs verslą vystot ar jūs labdaringa veikla užsiimat? Aš nesuprantu.*

<...>

[J. V.] – *Tai mes tą ir siūlom, o ne...o ne...šitą, nes čia, aš čia šitą tada nesedėčiau ir A. čia nesėdėtų, jeigu mes nenorėtume daugiau pinigų. <...> Tai dėl to aš čia ir esu, kad žinai man pagrindinis interesas yra tas, kad nebūtų dempinguojamos kainos.*

<...>

[D. U.] – *Nu iš kur aš žinau, kad jei pavyzdžiui aš atsiimsiu pasiūlymą <...> Kad nelaimės paskui sakysim ne, neįvykusios kitos aplinkybės, jeigu laimės koks trečias.*

[J. V.] – *Trečias nelaimės.*

[D. U.] – *Nu supranti.*

[J. V.] – *Visi yra (neaiškiai) nu ten, ten viskas suderinta, ten žmonės supranta šiek tiek kitaip <..>. Kad dalyvaut šitam konkurse ir mes mėgindami apsidrausti, kodėl mes taip darėm. Mes mėginom apsidrausti nuo tokių vat veikėjų, kaip jūs, bet jūs nudempingavot kainą žemiau, žemiau proto ribų.“*

(40) 2013 m. rugpjūčio 19 d. įvyko UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir J. V. telefoninis pokalbis, kuriame minėti asmenys tariasi, kaip UAB „Lexita web“ vadovui D. U. galima būtų suteikti garantijų dėl UAB „Lexita web“ pasiūlymo atsiėmimo⁵⁶:

„[J. V.] – *Toks pat garantinis raštas, kurį tu garantuotum, ta prasme, tiksliau aš garantuočiau kaip irgi fizinis asmuo, kad mes tam tikroms esant neįvykdymui sąlygų tam mes sumokėtume tą sumą, tai dabar bus klausimas kokią mes sumą aptarsime, o antras dalykas, kad nu ten ta sąlyga bus, kad jeigu mes pasirašysime pirkimo sutartį ir jeigu mums pasirašius pirkimo sutartį, jeigu pasirašius pirkimo sutartį mes nedirbame su jais, tai reiškią, jiems nesumokame tos ir tos pinigų sumos, tai tada tie pinigai*

⁵⁵ 2014 m. gegužės 28 d. savo tapatybės neatskleidžiančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmų atlikimo protokolas (bylos 2 tomas, 44-48 lapai).

⁵⁶ 2013 m. spalio 18 d. elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolės, jos fiksavimo ir kaupimo protokolas (bylos 2 tomas, 21-23 lapai).

atitenka jiems pateikus bankui šitą garantinį raštą, bet jeigu mes tos sutarties nepasirašom tai tie pinigai neatitenka, supranti?

[A. M.] – *Supratau.*

[J. V.] – *Tai tada paima pasirašo sutartį tas TV Europa ir bičiukai rūko, nes ne mes ją pasirašėm.*

<...>

J. V. – *Paprašysiu raštų iš tų visų irgi, kad jie atsisako ten, pateiksime raštus, kad jie irgi atsisako, nu vis tiek padarom darbą iki galo ir paimam sau tą projektą ir tiek žinių, žinai, čia“.*

2.1.3. Ūkio subjektų vadovų ir kitų asmenų paaiškinimai

(41) Konkurencijos taryba nustatė, kad viešajame pirkime dalyvavusių ūkio subjektų darbuotojai patvirtino, kad tarpusavyje bendravo pasiūlymų rengimo klausimais.

(42) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. paaiškino, jog su J. V. susipažino buvusioje darbovietėje ir kad santykiai su juo yra darbiniai. Taip pat nurodė, jog jis padėdavo J. V. vykdyti įvairius projektus, teikdavo jam dizaino paslaugas. Kalbėdamas apie J. V. interesą, UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. nurodė⁵⁷:

„Jis norėjo tik padėti būsimai įmonei UAB „Celence“ atsistoti ant kojų. <...> J. V. buvo geras pažįstamas ir jis norėjo padėti, kad mano bendrovė sustiprėtų ir mano įmonė laimėtų konkursą. Jis buvo kaip mentorius, tai žmogus kuris padeda, pamoko ir turi pažinčių“.

(43) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. paaiškino⁵⁸, jog J. V. jam nurodė, kad VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas yra reikalinga sukurti išmaniesiems telefonams ir interneto platformai programinę įrangą, taip pat yra galimybė pasinaudojant pažintimis laimėti projektą VšĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas ir papildomai nurodė⁵⁹:

„<...> J. V. susitikimo 2013 metų vasarą <...> man pasakė, kad šiame VšĮ „Kelių tyrimo institutas“ organizuojamame viešajame konkurse dalyvaus J. V. žinomos įmonės UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ pateikdamos mažesnę kainą nei UAB „Celence“ tuo tikslu, kad UAB „Celence“ laimėtų šį konkursą pasiūliusi didžiausią kainą. Kitaip sakant, laimėjus konkursą UAB „Ministerium“ ar VšĮ „TV Europa“, jos turėjo atsiimti pasiūlymus, taip faktiškai laimėjimą užtikrindami UAB „Celence“.

(44) Be to, A. M. paaiškino⁶⁰:

„<...> J. V. 2013 m. vasarą <...> dar nepasibaigus minėtam viešajam konkursui, man elektroniniu paštu atsiuntė lapelį („word“ dokumentą), kuriame buvo nurodyta visos įmonės (jų rekvizitai) pateikusių pasiūlymus (konkretūs įmonių pasiūlymai) šiame aptariamame viešajame konkurse.“

(45) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. taip pat nurodė, jog iš J. V. sužinojęs, jog UAB „Lexita web“ pateikė mažiausios kainos pasiūlymą, jis susitiko su pastarosios bendrovės direktoriumi D. U. ir siūlė jam atsiimti komercinį pasiūlymą arba vykdyti projektą kartu su UAB „Nebūk briedis“, tačiau D. U. atsisakė⁶¹.

(46) UAB „Lexita web“ vadovas D. U. nurodė, jog 2013 m. rugpjūčio 8 d. jam paskambino asmuo prisistatęs A. ir pasakė, jog jiems reikia susitikti dėl programavimo reikalų susijusių su transporto programa⁶²:

⁵⁷ 2014 m. vasario 27 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo įtariamojo posėdžio apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 128 lapas).

⁵⁸ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 122 lapas).

⁵⁹ Ten pat.

⁶⁰ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 122-123 lapai).

⁶¹ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 123 lapas).

⁶² STT D. U. 2013 m. rugpjūčio 20 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 23-24 lapai).

„Susitikimo metu <...> A.s man pasakė, kad reikia pakalbėti apie reikalus ir išsitraukė popieriaus lapą su lentele, kurioje buvo surašytos įmonės, pinigų sumos ir įmonių rekvizitai. Supratau, kad čia lentelė su eilės tvarka įmonių, kurios dalyvavo viešajam konkurse. <...> Pirmoje vietoje buvo mano įmonės UAB „Lexita web“ su pasiūlymu 49700 litų, antroje vietoje įmonė (nepamenu pavadinimo) su pasiūlymu apie 56000 litų, trečio vietoje įmonė (irgi nepamenu pavadinimo) – 88000 litų ir ketvirtoje vietoje UAB „Celence“ – apie 103000 litų. <...> Jis man pasiūlė atsiimti pasiūlymą iš minėto viešojo konkurso ir pasakė, kad už tai aš gaučiau kompensaciją. Taip pat pasiūlė dalyvauti konkurse kartu su UAB „Celence“, t. y. sudaryti su UAB „Celence“ subrangos sutartį. Paklausiau kaip jis ketina laimėti viešąjį konkursą, nes UAB „Celence“ yra paskutinėje vietoje, aukščiau jo įmonės yra dar dvi kompanijos. Jis atsakė, kad su tomis įmonėmis jau yra susitarta ir dėl to aš neturėčiau sukti galvą. Iš jo kalbos supratau, kad tai yra jo įmonės.“

(47) 2014 m. vasario 27 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M., atsakydamas į klausimą, ar jis žinojo, kokios dar įmonės dalyvauja pirkime, nurodė, jog pirkime dalyvavo jo pažįstamos įmonės UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“⁶³.

(48) Paklaustas, koks buvo šių įmonių dalyvavimo konkurse tikslas, UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. nurodė, jog⁶⁴:

„Tikslas buvo laimėti tą konkursą ir jį kokybiškai įgyvendinti, nes tokio pobūdžio konkursas jį laimėjus suteikia gerą, pelningą krepšelį parodomųjų darbų. <...> Kainos buvo sudėliotos kylančia tvarka ir laimėjusi įmonė vis tiek būtų įgyvendinusi projektą UAB „Celence“. Jeigu laimėtų mažesnė kaina projektą vykdytų UAB „Celence“. Tai užtikrino J. V.. Visą procesą buvau aptaręs su J. V.“

(49) J. V. nurodė, kad programinės įrangos sukūrimo idėja jam kilo bendraujant su Lietuvos automobilių kelių direkcijos darbuotoju E. S. Idėjai pasirodžius inovatyviai, kartu su UAB „Nebūk briedis“ pradėjo domėtis jos įgyvendinimo galimybėmis. J. V. nurodė, jog jis gavo perkančiosios organizacijos atstovo M. K. kontaktus bei juos perdavė UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M., kuris ir derino visus programinės įrangos sukūrimo techninius klausimus⁶⁵.

(50) Taip pat J. V. nurodė⁶⁶:

„Paskelbus VŠĮ „Kelių tyrimo institutas“ minėtą viešąjį konkursą kalbėjau su A. M. apie galimybę dalyvauti šiame konkurse su UAB „Celence“, kalbėjome kaip aš jam galėčiau padėti šiame viešajame pirkime. Apytiksliai su A. M. apskaičiavome preliminarią programinės įrangos sukūrimo kainą. Tada aš pasikalbėjau su UAB „Ministerium“ vadove A. J. ir pasiūliau jiems taip pat sudalyvauti VŠĮ „Kelių tyrimo institutas“ organizuojamame konkurse programinei įrangai pirkti. Kaip aš sutariau su UAB „Celence“ ir UAB „Ministerium“ vadovais aptariamame viešajame konkurse sudalyvavo UAB „Celence“ ir UAB „Ministerium“.

(51) Be to, J. V. nurodė, jog jis sužinojo įmonių konkursinių pasiūlymų eilę, kurią jis persiuntė tuometiniam UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M. bei pasiūlė jam susitikti su mažiausią kainą pasiūliusia UAB „Lexita web“. J. V. teigimu, susitikimo metu jis kartu su A. M. pirmoje vietoje esančios UAB „Lexita web“ vadovui D. U. pasiūlė dirbti kartu su UAB „Nebūk briedis“⁶⁷.

(52) J. V. taip pat patvirtino, jog jis pasiūlė kitoms įmonėms sudalyvauti viešajame pirkime, kurios vėliau turėjo atsiimti savo pateikti pasiūlymus⁶⁸:

„Tada aš pakalbėjau su UAB „Ministerium“ direktore A. J. apie tai ar ji norėtų ir galėtų dalyvauti šiame pirkime. Su A. J. aš kalbėjau apie galimybę UAB „Ministerium“

⁶³ Vilniaus miesto apylinkės teismo įtariamojo posėdžio 2014 m. vasario 27 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 127 lapas).

⁶⁴ Ten pat.

⁶⁵ STT J. V. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 138 lapas).

⁶⁶ Ten pat.

⁶⁷ Ten pat.

⁶⁸ STT J. V. 2013 m. gruodžio 11 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 141 lapas).

ir kitai įmonei pateikti mažesnius kainos pasiūlymus nei pateikė UAB „Celence“, tuo tikslu, kad UAB „Ministerium“ ar kitai įmonei (šiuo atveju VšĮ „TV Europa“) laimėjus šį viešąjį pirkimą, šios įmonės atsiimtų savo pasiūlymus ir laimėtoju būtų paskelbta UAB „Celence“.

(53) UAB „Ministerium“ vadovė A. J. nurodė, jog jos vadovaujama įmonė buvo gavusi pasiūlymą dalyvauti VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuojamame viešajame pirkime. A. J. teigė nepamenanti, jog viešojo pirkimo metu ji būtų su kitais asmenimis kalbėjusi apie pasiūlymo pateikimą ar jo atsiėmimą⁶⁹. Visgi, vėliau UAB „Ministerium“ vadovė nurodė⁷⁰:

„Tikrai pamenu, kad po to, kai UAB „Ministerium“ gavo kvietimą pateikti pasiūlymą iš VšĮ „Kelių ir transporto tyrimo institutas“ man teko bendrauti su A. M. apie UAB „Ministerium“ ir UAB „Public media“ pasiūlymo kainas. <...> Pamenu, kad jis man elektroniniu būdu atsiuntė parengtą UAB „Ministerium“ pasiūlymą su kaina, kurią aš turėčiau pateikti VšĮ „kelių ir transporto tyrimo institutas“. Dabar nepamenu ar A. M. man atsiuntė parengtą UAB „Public media“ pasiūlymą ar aš pati vadovaudamasi UAB „Ministerium“ parengtą UAB „Public media“ pasiūlymą“

(54) Paklausus, kaip ji galėtų pakomentuoti J. V. išsakytus teiginius dėl to, jog UAB „Ministerium“ bei VšĮ „TV Europa“ turėjo atsiimti pateiktus komercinius pasiūlymus ir taip užtikrinti laimėjimą UAB „Nebūk briedis“, A. J. patvirtino šiuos J. V. žodžius bei nurodė, jog pastarajam pasiūlius ji galėjo pateikti, o vėliau atsiimti UAB „Ministerium“ pasiūlymą VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime⁷¹.

(55) VšĮ „TV Europa“ vadovas A. Ž. nurodė, jog 2013 m. vasarą su juo susisieki UAB „Ministerium“ vadovė A. J.⁷²:

„<...> A. J. <...> paprašė manęs, kaip VšĮ „TV Europa“ direktoriaus, pateikti pirkimo pasiūlymą kaina apie 80 000 litų. A. J. daugiau nieko neaiškino apie šį konkursą ar pasiūlymo pateikimą, o aš ir neklausinėjau. A. J. prašomas pateikiau CVP IS⁷³ pasiūlymą kaina virš 80 000 litų“.

(56) VšĮ „TV Europa“ direktorius A. Ž. taip pat nurodė, jog pateikus pasiūlymą, į VšĮ „TV Europa“ biurą atvyko UAB „Ministerium“ vadovė A. J. bei nurodė, kad ji ketina atsiimti pateiktą pasiūlymą, nes UAB „Ministerium“ dėl darbo krūvio yra nepajėgi sukurti tokią programinę įrangą. A. Ž. teigimu, įvertinęs programinės įrangos techninę specifikaciją ir VšĮ „TV Europa“ tuo metu turimą darbo krūvį, jis nusprendė atsiimti savo pateiktą pasiūlymą iš VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdomo viešojo pirkimo⁷⁴.

(57) Vėliau VšĮ „TV Europa“ vadovas A. Ž. savo iniciatyva davė papildomus paaiškinimus, kuriais paneigė visus anksčiau duotus parodymus ir nurodė, jog VšĮ „TV Europa“ komercinį pasiūlymą jis parengė savarankiškai, o su UAB „Ministerium“ vadove A. J. viešojo pirkimo metu nekontaktavo⁷⁵.

2.2. Aplinkos ministerijos 2013 m. rugsėjo mėn. organizuotas viešasis pirkimas

2.2.1. Faktinės aplinkybės, susijusios su Aplinkos ministerijos 2013 m. rugsėjo mėn. organizuotu viešuoju pirkimu

(58) 2013 m. rugsėjo mėn. Aplinkos ministerijoje buvo inicijuotas viešasis pirkimas dėl informacijos vizualinio pateikimo priemonių – infografikų⁷⁶, gamybos ir jų viešinimo paslaugų pirkimo.

⁶⁹ STT A. J. 2013 m. gruodžio 17 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 50 lapas).

⁷⁰ STT A. J. 2014 m. gegužės 19 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 52 lapas).

⁷¹ STT A. J. 2014 m. gegužės 19 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 53 lapas).

⁷² STT A. Ž. 2014 m. gegužės 20 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 57 lapas).

⁷³ Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema.

⁷⁴ Ten pat.

⁷⁵ STT A. Ž. 2014 m. birželio 9 d. apklausos protokolas (bylos 1 tomas, 59 lapas).

⁷⁶ Informacinis leidinys skirtas visuomenės informavimui vizualiomis priemonėmis.

(59) Šiame Aplinkos ministerijos viešajame pirkime, kuris buvo organizuotas apklausos būdu, apklaustos UAB „Nebūk briedis“, VšĮ „Media medis“ ir UAB „Lukrecijos reklama“. Laimėtojas – UAB „Nebūk briedis“.

(60) Tiekėjų apklausos pažymoje nurodyta:

2 lentelė. Aplinkos ministerijos mažos vertės pirkimų tiekėjų apklausos pažyma⁷⁷

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt)
UAB „Nebūk briedis“	2013-09-12	4 840 Lt
VšĮ „Media medis“	Pasiūlymo nepateikė	-
UAB „Lukrecijos reklama“	Pasiūlymo nepateikė	-

(61) Konkurencijos taryba nustatė, kad vyko ūkio subjektų vadovų ir perkančiosios organizacijos darbuotojų susirašinėjimas elektroniniu paštu.

2013 m. rugsėjo 12 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„Sveikas, infografikai juda. Noreciau taves ivertinti siunčiama TS aprasa. Butu gerai jei dar susisiectum su P. info patikslinimui. Ponas minėjo, kuo greičiau tuo geriau. p.s cia paruostas demo kuris pramuse reikalus, info nera 100% tikra. <...>“ [Priedas – viešojo pirkimo infografikams pirkti techninės specifikacijos]
2013 m. rugsėjo 12 d. VšĮ „Media Medis“ vadovas J. V.	„Padaryta. Perziurek ir patiek. Apklausoje gali dalyvauti: Celence. DIC ⁷⁸ – A. Lukrec. reklama“ ⁷⁹ . [Priedas „TS_paveiksleliai.doc“]

*

2013 m. rugsėjo 12 d. Aplinkos ministerijos darbuotojas P. P.	„Siunčiu technine specifikacija infografikams. Galime keisti pagal savo kaip norime (kiekiai ir pan.). <...> Apklausoje gali dalyvauti: Celence DIC Lukrec. reklama Kai kazka pasidarysim dar paderinkime“. ⁸⁰ [Priedas „TS_paveiksleliai.doc“]
---	---

*

2013 m. rugsėjo 13 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.	„UAB „Celence“ Direktorius: A. M. <...> +++ VšĮ Demokratinių iniciatyvų centras Projektų direktorius: A. K. <...> +++ Lukrecija Bbdo, Lukrecijos Reklama, UAB
---	---

⁷⁷ Bylos 6 tomas, 9-10 lapai.

⁷⁸ VšĮ „Media medis“, kurios ankstesnis pavadinimas buvo VšĮ „Demokratinių iniciatyvų centras“.

⁷⁹ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir VšĮ „Media medis“ vadovo J. V. susirašinėjimas tema „Techninės specifikacijos Infografikams.“ (bylos 5 tomas, 39-40 lapai).

⁸⁰ Aplinkos ministerijos Visuomenės informavimo skyriaus vedėjo ir specialistės susirašinėjimas tema „FW: TS ir Imones“ (bylos 20 tomas, 11 lapas).

	Projektų direktorius: V. B. “
2013 m. rugsėjo 13 d. Aplinkos ministerijos darbuotojas P. P.	„Dekui, susikambinsim po pietu“ ⁸¹ .

2.2.2. Ūkio subjektų vadovų ir kitų asmenų pokalbiai

(62) 2013 m. rugpjūčio 20 d. užfiksuotas pokalbis tarp VšĮ „Media medis“ vadovo J. V. ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M.⁸²:

„[J. V.] – Žiūrėk dar vienas dalykas. Tau gali paskambinti buvęs žalio portalo ponas. Žinai apie ką kalbu? <...> Nu, kur, nu P. Ką čia daug vinioti. <...> Tai va, tai žodžiu tema yra infografikai. Jie ten jau užsimanė tų, ten pardaviau jiems tuos reikalus, užsimanė jau jų.“

(63) 2013 m. rugsėjo 12 d. Aplinkos ministerijos darbuotoja L. S. bendravo su UAB „Nebūk briedis“ vadovu A. M.⁸³:

„[L. S.] – Čia L. iš aplinkos ministerijos. Žėkit, man dar reikia jūsų koordinacinių ir kitų dviejų įmonių.

[A. M.] – Gerai. Gerai.

[L. S.] – Ar galėtumėt pasakyti?

[A. M.] – Aaa. Dabar iškart negaliu, neatsiminsiu. Bet aš tada gal atsiųščiau tiesiog emailu?

[L. S.] – Gerai. Eee. Man reikia taip: įmonės pavadinimo, ten uabas, vėj ar kaip kitaip įmonė.

[A. M.] – Mhm.

<...>

[L. S.] – gerai ir tada kitų tų dviejų įmonių man irgi reikia paštų ir jeigu yra galimybė, tai tada ir atsakingų, kažkokių tai žmonių, kurie... <...> pateiktų arba nepateiktų pasiūlymų.

[A. M.] – Gerai. “

(64) 2013 m. rugsėjo 23 d. įvyko pokalbis tarp Aplinkos ministerijos darbuotojo P. P. ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M., kurio metu pastarasis teiravosi dėl tiekėjų apklausos⁸⁴:

„[A. M.] – Laišką gavau, bet klausimas, o ten kaip ten su pačiu tuo procesu, nes dabar jokios apklausos kol kas negavo nieks iš mano chebros.

[P. P.] – Dar negavo ne? <...> Mhm. Keista, turėjo gaut. Gerai, aš eisiu dar pasiklausiu <...> Kodėl dar nėra.

[A. M.] – Tada pradėsim. “

(65) Tą pačią dieną perskambinęs Aplinkos ministerijos darbuotojas P. P. informavo UAB „Nebūk briedis“ vadovą A. M. apie esamą situaciją⁸⁵:

„[P. P.] – Žiūrėk, tai žodžiu, tie žmonės yra apklausti žodžiu, iš tikro net nepaklausti, bet ten jau, tiesiog jie nepateikė pasiūlymo, mes parašėm ir viskas, bet jiem jeigu ką į juos atceit kreipėsi tiesiog nedavė pasiūlymų.

<...>

⁸¹ Aplinkos ministerijos Visuomenės informavimo skyriaus darbuotojo ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. susirašinėjimas tema „Kontaktai“ (bylos 15 tomas, 85 lapas).

⁸² 2014 m. gegužės 9 d. elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolės, jos fiksavimo ir kaupimo protokolas (bylos 7 tomas, 1-3 lapai).

⁸³ 2014 m. gegužės 9 d. elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolės, jos fiksavimo ir kaupimo protokolas (bylos 7 tomas, 15-16 lapai).

⁸⁴ 2014 m. gegužės 9 d. elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolės, jos fiksavimo ir kaupimo protokolas (bylos 7 tomas, 24-25 lapai).

⁸⁵ 2014 m. gegužės 9 d. elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolės, jos fiksavimo ir kaupimo protokolas (bylos 7 tomas, 26-27 lapai).

[P. P.] – *Tai va, čia ir man biški viskas nauja, tai jo, tai pasirodo, vat jiem mes tiesiog parašėm, kad jie nepateikė pasiūlymų, nes aš supratau, ten viskas su jais jau suderinta, žodžiu, tai tiesiog galima jiem, galima jiem jeigu ką ir pasakyt, kad tiesiog jum skambino jūs nepateikė pasiūlymų, viskas nu.*

[A. M.] – *Supratau, nu ten dzin tada.“*

2.2.3. Ūkio subjektų vadovų ir kitų asmenų paaiškinimai

(66) 2013 m. gruodžio 10 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. nurodė, jog 2013 m. rugsėjo mėnesį VšĮ „Media medis“ vadovas J. V. jį informavo, kad buvo susitikęs su Aplinkos ministerijos darbuotoju P. P. ir suderino, kad Aplinkos ministerija pirktų iš UAB „Nebūk briedis“ vizualinės informacijos pateikimo priemones – infografikus, ir nurodė A. M. susitikti su P. P. suderinti detales dėl viešojo pirkimo. Toliau A. M. nurodė:

„Susitikimo metu su P. P. suderinome kaip turėtų atrodyti „infografikai“, kaip P. P. organizuos Aplinkos ministerijoje viešąjį konkursą, kad jį laimėtų UAB „Celence“ <...>. Susitarėme, kad aš sukursiu ir atsiųsiu jam būsimo viešojo pirkimo technines sąlygas. Suderinome, kad Aplinkos ministerija iš UAB „Celence“ turėtų nupirkti iki 2013 m. lapkričio 25 d. galo 5 „infografikus“, kurių vieneto kaina 1000 litų“⁸⁶.

(67) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. teigė, jog po šio susitikimo jis parengė būsimo viešojo pirkimo technines sąlygas bei nusiuntė jas VšĮ „Media medis“ vadovui J. V., kad šis jas patikrintų ir esant reikalui pakoreguotų. Vėliau jos buvo nusiųstos ir Aplinkos ministerijos atstovui P. P. A. M. taip pat nurodė, jog vėliau jam paskambino moteris, kuri prisistatė esanti iš Aplinkos ministerijos, su kuria jis aptarė persiūstas viešojo pirkimo sąlygas⁸⁷. A. M. taip pat nurodė⁸⁸:

„Be to ji paprašė, kad aš atsiųščiau P. P. įmonių rekvizitus, kurios neva dalyvaus Aplinkos ministerijos organizuotame konkurse. Aš papasakojau apie tai, t.y. kad P. P. man pasakė, jog reikia jam nusiųsti įmonių rekvizitus, kurios neva dalyvaus viešajame konkurse ir J. V. man pateikė VšĮ „Demokratinių iniciatyvų centras (vadovas J. V.) rekvizitus ir UAB „Lukrecija“ (vadovas M. V.) rekvizitus.“

(68) UAB „Nebūk briedis“ vadovas paaiškino, jog nusiuntė VšĮ „Media medis“ vadovo J. V. pateiktų įmonių rekvizitus Aplinkos ministerijos darbuotojams, taip pat nurodė, kad:

„Buvau informuotas, kad įvyks apklausa žodžiu. Vėliau buvau informuotas, kad apklausos nebuvo, bet jei ką, turiu atsakyti, kad apklausa buvo įvykdyta“⁸⁹.

(69) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. teigė, jog vėliau jam paskambino P. P. bei informavo apie apklausos eigą. UAB „Nebūk briedis“ vadovas nurodė, jog šią informaciją jis perdavė VšĮ „Media medis“ vadovui J. V.⁹⁰:

„P. P. <..> pasakė, kad mano pateiktos įmonės nėra apklaustos dėl konkursinių pasiūlymų, tačiau aš turėčiau šių įmonių vadovus įspėti, kad jie neva buvo apklausti ir kam nors paklausus J. V. ir M. V. turėtų teigti, kad jie Aplinkos ministerijos specialistų buvo apklausti dėl konkursinio pasiūlymo pateikimo. <...> Apie tai ką sakė P. P. aš pasakiau J. V. Su M. V. apie tai nekalbėjau. J. V. pasakė, man kad jis patvirtins, jeigu kas nors klaus, kad jis, kaip VšĮ „Demokratinių iniciatyvų centras“ vadovas, buvo apklaustas Aplinkos ministerijos specialistų dėl konkursinio pasiūlymo pateikimo. Jis pasakė, kad patvirtins, jog buvo apklaustas, tačiau pasiūlymo nepateikė“.

(70) Tuo tarpu VšĮ „Media medis“ vadovas J. V. neigė, jog kartu su Aplinkos ministerijos darbuotoju P. P. tarėsi dėl viešojo pirkimo infografikams pirkti inicijavimo. J. V. nurodė, jog yra

⁸⁶ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 123 lapas).

⁸⁷ Ten pat.

⁸⁸ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 123-124 lapai).

⁸⁹ Ten pat.

⁹⁰ STT A. M. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 124 lapas).

Aplinkos ministerijos darbuotojui pasakęs, kiek rinkoje gali kainuoti infografikai ir siūlė pasikalbėti su specialistu, UAB „Nebūk briedis“ vadovu A. M.⁹¹.

(71) VŠĮ „Media medis“ vadovas J. V. teigė, jog 2013 m. rugpjūčio mėnesį buvo susitikęs su Aplinkos ministerijos darbuotoju P. P. bei kalbėjosi apie tai, kad Aplinkos ministerijai galėtų sukurti infografikus UAB „Nebūk briedis“⁹². Be to, J. V. nurodė⁹³:

„2013 m. rugsėjo mėnesį A. M., norėdamas pasikonsultuoti man atsiuntė elektroniniu paštu „infografiko“ techninės specifikacijos juodrašį. Gavęs tą juodrašį aš techninę specifikaciją pakoregavau ir nusiunčiau jam atgal. Noriu pažymėti, kad A. M. paprašė manęs, kad aš pateikčiau įmones, kurioms Aplinkos ministerija galėtų nusiųsti užklausas (atlikti tiekėjų apklausas) dėl „infografikų“ išigijimo. Aš jam nusiunčiau įmonių pavadinimu, kurias aš žinau ir kurios tikėtina, kad galėtų sukurti „infografikus“. <...> Žinau, kad nusiunčiau jam VŠĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“ įmonės pavadinimą. Kiek pamenu VŠĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“ nebuvo apklaustas dėl konkursinio pasiūlymo pateikimo“.

(72) VŠĮ „Media medis“ vadovas J. V. taip pat patvirtino, jog dalį infografikų matė pats, teikė rekomendacijas dėl jų turinio kokybės ir dėl to buvo ne kartą susitikęs su UAB „Nebūk briedis“ vadovu A. M.⁹⁴.

(73) VŠĮ „Media medis“ vadovas J. V. paklaustas apie Aplinkos ministerijos organizuotą viešąjį pirkimą nurodė⁹⁵:

„Mano įmonė nedalyvavo – nepateikė jokio pasiūlymo. Gal ten buvo apklausa žodžiu, bet gal apklausinėjo taip, kad aš nesupratau, kad tai buvo apklausa. Gal paskambino ir kažko paklausinėjo, nepamenu. Pasiūliau pačią idėją“.

(74) Paklaustas apie UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M. siųstą laišką su trijų įmonių pavadinimais J. V. nurodė:

„Manęs paklausė, kas gali dar padaryti šitą darbą. Gerai pažįstu A. M., aš jam padėjau. Aš jam nurodžiau. <...> Tiesiog asmeniškai padėjau žmogui. Taip, įmonė gali padaryti tą darbą, bet man tai buvo neprioritetinis darbas tuo metu. Gal jie norėjo apklausti kainą, ir aš pasakiau kas galėjo tai padaryti. Konkurse dalyvauti neketinau ir nemaniau, kad jame dalyvauju“⁹⁶.

(75) Aplinkos ministerijos darbuotojas P. P. nurodė, jog jis yra pažįstamas tiek su UAB „Nebūk briedis“ vadovu A. M., tiek su VŠĮ „Media medis“ vadovu J. V.. Taip pat P. P. nurodė⁹⁷:

„<...> aš tiksliai neprisimenu kieno – mano, J. V. ar A. M. sumanymas buvo organizuoti LR Aplinkos ministerijos viešąjį pirkimą dėl informacijos vizualinio pateikimo, taip, kad konkursą, sudarius atitinkamas sąlygas, laimėtų būtent UAB „Celence“, kurios savininkas ir direktorius yra A. M. <...> galiu patvirtinti <...>, kad buvo mūsų – mano ir A. M. susitarimas atlikti tokius veiksmus, kad aptariamo pirkimo laimėtoja būtų pripažinta būtent A. M. vadovaujama UAB „Celence“, o aš tokius veiksmus atlikau ir pavedžiau savo pavaldinei <...>, tiesiogiai jai bendraujant su A. M., sudaryti UAB „Celence“ palankias sąlygas laimėti minėtą konkursą“.

(76) Paklaustas apie Aplinkos ministerijos vykdytą viešąjį pirkimą infografikams pirkti UAB „Lukrecijos reklama“ projektų direktorius V. B. nurodė, jog neprisimena šio viešojo pirkimo, tačiau jis galėjo būti⁹⁸. Tuo tarpu UAB „Lukrecijos reklama“ vadovas M. V. nurodė, kad negavo užklausos ar informacijos apie šį viešąjį pirkimą⁹⁹.

⁹¹ STT J. V. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 138 lapas).

⁹² STT J. V. 2013 m. gruodžio 11 d. apklausos protokolas (bylos 4 tomas, 142 lapas).

⁹³ Ten pat.

⁹⁴ Ten pat.

⁹⁵ VŠĮ „Media medis“ vadovo J. V. 2015 m. vasario 25 d. paaiškinimų protokolas (bylos 12 tomas, 9 lapas).

⁹⁶ VŠĮ „Media medis“ vadovo J. V. 2015 m. vasario 25 d. paaiškinimų protokolas (bylos 12 tomas, 9 lapas).

⁹⁷ STT P. P. 2013 m. gruodžio 10 d. apklausos protokolas (bylos 6 tomas, 46 lapas).

⁹⁸ UAB „Lukrecijos reklama“ darbuotojo V. B. 2015 m. vasario 25 d. paaiškinimų protokolas (bylos 10 tomas, 11 lapas).

⁹⁹ UAB „Lukrecijos reklama“ vadovo M. V. 2015 m. vasario 25 d. paaiškinimų protokolas (bylos 10 tomas, 15 lapas).

3. Tyrimo išvados ir dėl jų pateiktos nuomonės bei paaiškinimai

(77) Tyrimas buvo baigtas ir tyrimo metu nustatytos aplinkybės bei padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2015 m. liepos 23 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-15/2015¹⁰⁰ (toliau – Pranešimas). Pranešime buvo padaryta išvada, kad UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“, VŠĮ „TV Europa“, taip pat UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ savo atliktais veiksmais, atitinkamai dalyvaujant ir organizuojant VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto ir Aplinkos ministerijos organizuotus 2013 m. viešuosius pirkimus, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

(78) Pranešime siūloma nutraukti procedūrą dėl UAB „Lukrecijos reklama“ veiksmų, dalyvaujant 2013 m. Aplinkos ministerijos viešajame pirkime, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams. Taip pat siūloma nutraukti procedūrą dėl UAB „Lukrecijos reklama“, VŠĮ „Media medis“ ir VŠĮ „Socialiniai partneriai“ veiksmų, dalyvaujant 2013 m. LAKD viešajame pirkime, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

(79) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, įtariamai pažeidimu ūkio subjektai buvo supažindinti su tyrimo išvadomis ir su bylos medžiaga, taip pat informuoti apie galimybę pateikti nuomonę dėl tyrimo išvadų.

(80) UAB „Nebūk briedis“¹⁰¹ ir VŠĮ „Media Medis“¹⁰² raštu nurodė, kad nagrinėjamu atveju nesąžiningus veiksmus atliko pačios perkančiosios organizacijos, todėl negali būti taikomas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis, taip pat nagrinėjami susitarimai neatitinka Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 2009 m. paskelbtų Kovos su pasiūlymų klastojimu viešųjų pirkimų konkursuose rekomendacijų. Bendrovių nuomone, kadangi skiriasi faktinės aplinkybės, Konkurencijos taryba negali vadovautis ankstesne teismų praktika, susijusia su ūkio subjektų suderintų veiksmų viešuosiuose pirkimuose vertinimu. UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media Medis“ pažymėjo, jog Aplinkos ministerijos konkurse J. V. veikė kaip privatus asmuo ir neatstovavo savo įmonės VŠĮ „Media medis“ interesų. Be to, kadangi VŠĮ „Media medis“ nedalyvavo Aplinkos ministerijos organizuotame pirkime, nebuvo sudarytas susitarimas. Bendrovės nurodo, kad Aplinkos ministerijos organizuoto pirkimo atveju galėjo būti pažeisti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimai, o ne Konkurencijos įstatymo reikalavimai

(81) UAB „Nebūk briedis“ nurodė, jog su pažeidimu VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame pirkime susijusiomis pajamomis galėtų būti laikomos pajamos, gautos iš reklamos, dizaino ir kompiuterių konsultacinės veiklos. VŠĮ „Media Medis“ pažymėjo, kad su pažeidimu susijusiomis pajamomis turėtų būti laikomos pajamos, gautos iš reklamos.

(82) UAB „Ministerium“ raštu¹⁰³ nurodė, kad vadovė A. J. su J. V. ir A. M. bendravo tik kaip su gerais IT specialistais ir nenumanė, jog UAB „Nebūk briedis“ taip pat dalyvaus VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime, todėl nėra bendros valios ir nebuvo sudarytas draudžiamas susitarimas. UAB „Ministerium“ nuomone, konkurencijos priežiūros institucija apskritai negalėjo remtis kitame teisiniame procese gautais parodymais, kadangi UAB „Ministerium“ vadovė buvo apklausama ne kaip įtariamoji, o kaip liudininkė. Bendrovė, vadovaudamasi Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsniu, teigia, jog liudytojo apklausoje išsakytų pasisakymų panaudojimas vėlesniame tyrime, kur ši liudytoja traktuojama kaip įtariamojo padėtį užimančio asmens atstovė, pažeistų teisės neteikti įrodymų prieš save, nekaltumo prezumpcijos ir teisės į gynybą principus. UAB „Ministerium“ taip pat pažymi, kad bendrovė neveikia atitinkamoje rinkoje ir nėra gavusi pajamų iš informacinių paslaugų teikimo veiklos, todėl bendrovei turėtų būti skirta tik simbolinė bauda.

¹⁰⁰ Bylos 22 tomas, 1-38 lapai.

¹⁰¹ Bylos 28 tomas, 2-13 lapai.

¹⁰² Bylos 24 tomas, 2-10 lapai.

¹⁰³ Bylos 26 tomas, 1-17 lapai.

(83) VŠĮ „TV Europa“ raštu¹⁰⁴ nurodė, kad nei su UAB „Ministerium“, nei su UAB „Nebūk briedis“ dėl komercinių pasiūlymų nesitarė ir pasiūlymą parengė patys. Pažymi, jog byloje nėra įrodymų, kad VŠĮ „TV Europa“ bendravo su UAB „Ministerium“ ir UAB „Nebūk briedis“. Be to, nurodo, kad VŠĮ „TV Europa“ subjektyviai niekada nesuvokė, jog dalyvavo draudžiamame susitarime. VŠĮ „TV Europa“ nuomone, aplinkybė, jog sutampa kaina, yra visiškas atsitiktinumas, taip pat atkreipė dėmesį, kad sudarytas susitarimas neapribojo konkurencijos rinkoje ir nesukėlė žalos konkurentams bei perkančiajai organizacijai.

(84) 2015 m. spalio 7 ir 8 d. vyko Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdis (Konkurencijos tarybos 2015 m. spalio 15 d. protokolas Nr. 4S-28/2015)¹⁰⁵, kuriame dalyvavo bei turėjo galimybę pasisakyti UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“, VŠĮ „Media medis“ ir VŠĮ „TV Europa“ atstovai. Tuo tarpu UAB „Lukrecijos reklama“ ir VŠĮ „Socialiniai partneriai“ atstovai posėdyje nedalyvavo, nors šios bendrovės apie posėdžio datą ir laiką buvo informuotos¹⁰⁶.

(85) Posėdžio metu ūkio subjektų atstovai nesutiko su Pranešimo išvadomis ir palaikė raštu nuomonėse pateiktą poziciją. Papildomai UAB „Ministerium“ pažymėjo, kad remiantis 2014 m. gegužės 28 d. protokolu, yra aiškiai išdėstyta kas, kokie asmenys tarėsi ir kaip dalinosi visas pajamas ir nėra duomenų, kurie parodytų, kad UAB „Ministerium“ dalyvavo draudžiamuose susitarimuose.

(86) VŠĮ „TV Europa“ atkreipė dėmesį, kad nepažįsta nei J. V., nei A. M.. Be to, VŠĮ „TV Europa“ nurodė, kad nagrinėjamu atveju Konkurencijos taryba negali naudoti pasiklausymo duomenų, kurie yra perduoti iš ikiteisminio tyrimo, kadangi įstatymai nereglamentuoja galimybės Konkurencijos tarybos vykdomame tyrime panaudoti pasiklausymo duomenis, kurie surinkti ikiteisminio tyrimo metu. Nors yra numatyta galimybė perduoti duomenis iš kitų tyrimų, tačiau naudojimo tvarka nėra reglamentuota įstatymu, o Europos žmogaus teisių teismo bylose yra konkrečiai pasisakyta, kad susižinojimo kontrolės priemonės turi reglamentuoti įstatymo statusą turintis teisės aktas.

(87) UAB „Nebūk briedis“ atstovas papildomai nurodė, kad vis dėl to bendrovė 2014 m. gavo pajamų iš informacinių technologijų paslaugų teikimo, todėl bazinis baudos dydis turėtų būti skaičiuojamas nuo šių pajamų. Be to, kadangi nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą yra nurodyta, kad didelės žalos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 228 straipsnio atžvilgiu padaryta nebuvo, bendrovės nuomone, pažeidimas negali būti laikomas pavojingu.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(88) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant ir susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Pagal šio įstatymo 3 straipsnio 15 dalį susitarimu yra laikomi bet kokia forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ar pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(89) Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nurodo, jog šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo, ir į tai, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio (anksčiau Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnis) nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį reikia atitinkamai vadovautis SESV 101 straipsnio taikymo praktika.

(90) Atsižvelgus į nurodytas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio nuostatas, nagrinėjamu atveju yra svarbu nustatyti, ar UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“, VŠĮ „TV Europa“, o taip

¹⁰⁴ Bylos 30 tomas, 1-4 lapai.

¹⁰⁵ Bylos 33 tomas, 1-20 lapai.

¹⁰⁶ Bylos 31 tomas, 27 lapas, bylos 32 tomas, 10 lapas.

pat VŠĮ „Media medis“ ir UAB „Nebūk briedis“ atlikti veiksmai, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus informacinėms technologijoms ir viešinio paslaugoms pirkti, gali būti laikomi susitarimais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme. Siekiant tai nustatyti, šiuo atveju pirmiausia reikia tinkamai įvertinti atitinkamą rinką, nustatyti joje konkuruojančius ūkio subjektus.

4. Atitinkamos rinkos ir jos dalyviai

(91) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje atitinkama rinka įvardijama kaip tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje, bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo (toliau – Paaiškinimai dėl atitinkamos rinkos), patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17, kurie parengti ir suderinti su Europos Komisijos pranešimu „Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams“ (97/C 372/03).

(92) Pagrindinis atitinkamos rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti nagrinėjamų ūkio subjektų konkurentus, galinčius varžyti jų laisvę elgtis nepriklausomai nuo kitų rinkos dalyvių. Atitinkamos rinkos apibrėžimas apima keletą etapų. Pirmiausiai apibrėžiama prekės rinka, nustatant prekes, kurios yra ar gali būti pakeičiamos viena kita. Po to apibrėžiama geografinė rinka, nustatant teritoriją, kurioje tas pakeičiamumas vyksta ar gali vykti. Apibrėžus atitinkamą rinką, nustatomi rinkos dalyviai.

(93) Kaip pažymėjo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT)¹⁰⁷, rinkos apibrėžimas yra priemonė konkurencijos riboms tarp įmonių nustatyti ir apibrėžti, o pagrindinis jo tikslas – sistemingai nustatyti konkurencijos ribojimus, su kuriais susiduria tam tikros įmonės. LVAT taip pat nurodė, kad atitinkamos rinkos apibrėžimas nėra savitiksliis dalykas. Rinkos apibrėžimo tikslumas ir detalumas priklauso nuo nagrinėjamo pažeidimo pobūdžio¹⁰⁸. Nagrinėjant horizontalaus pobūdžio susitarimą, pasireiškiantį kainų derinimu, pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai yra konkurentai, kadangi susitarimas dėl kainų derinimo tarp konkurentų, įskaitant ir teikiant pasiūlymus konkursams, savaime laikomas pažeidimu¹⁰⁹. Tokiu atveju nėra būtinybės galutinai ir tiksliai apibrėžti rinką¹¹⁰. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju taip pat nėra būtinybės detalai analizuoti visų galimų prekės bei geografinės rinkos variantų bei su tuo susijusių ypatumų.

(94) Nagrinėjant galimus draudžiamus susitarimus tarp konkurentų dėl viešiesiems pirkimams teikiamų pasiūlymų derinimo, nėra būtinybės tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, tad ir tiksliai įvertinti prekės ypatumų nėra reikalaujama. Tokiu atveju pakanka nustatyti, kad viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai veikė kaip konkurentai, siūlydami įsigyti perkančiosios organizacijos pageidaujamą prekę¹¹¹.

(95) Kaip nustatyta tyrimo metu, 2013 m. liepos – rugpjūčio mėn. vykdytame viešajame pirkime perkančioji organizacija VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas pirkimo dokumentuose nurodė, kokias paslaugas pageidauja įsigyti, t. y. kelių saugumo patikrinimų taikomosios programinės įrangos sukūrimo paslaugas. Šios programinės įrangos techninėse sąlygose nurodyta, jog perkančioji organizacija pageidauja įsigyti planšetiniams kompiuteriams pritaikytą programinę įrangą, skirtą automatizuoti kelių saugumo patikrinimo procedūros vykdymą¹¹². Taigi, perkančioji organizacija ketino įsigyti informacines paslaugas, susijusias su programinės įrangos sukūrimu.

(96) Viešajame pirkime dalyvavęs tiekėjas UAB „Nebūk briedis“ nurodė, kad teikia viešųjų ryšių, komunikacijos, reklamos, programavimo, renginių organizavimo ir kitas paslaugas.

¹⁰⁷ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹⁰⁸ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 (išplėstinė kolegija), AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹⁰⁹ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba.

¹¹⁰ Bendorjo Teismo 2005 m. liepos 18 d. sprendimas byloje Nr. T-241/01, *Scandinavian airlines system v Komisija*, 99 punktas.

¹¹¹ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ v Konkurencijos taryba.

¹¹² VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto skelbimas apie supaprastintą pirkimą (bylos 3 tomas, 111-118 lapai).

UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ nurodo, jog pagrindinė šių bendrovių veikla yra viešųjų ryšių ir komunikacijos paslaugos.

(97) Įvertinus minėtas aplinkybes darytina išvada, kad VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas siekė įsigyti informacinių technologijų paslaugas, susijusias su programinės įrangos sukūrimu, o viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino perkančiajai organizacijai įsigyjant būtent tokio pobūdžio paslaugas.

(98) Antruoju atveju, 2013 m. rugsėjo mėn. organizuotame viešajame pirkime Aplinkos ministerija ketino įsigyti penkis infografikus – specialius informacinius leidinius skirtus visuomenės informavimui vizualiomis priemonėmis. Infografikas – informacinė medžiaga, kurioje įvairi statistinė informacija yra pateikta vaizdu. Taigi, Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime dalyvavę tiekėjai turėjo atlikti grafikos darbus, susijusius su informacinės medžiagos sukūrimu, jos apipavidalinimu ir pritaikymu viešam naudojimui, taip pat teikti šios informacijos viešinimo ir komunikacijos paslaugas.

(99) UAB „Nebūk briedis“, dalyvavęs ir šiame Aplinkos ministerijos viešajame pirkime, teikia reklamos, programavimo ir kitas paslaugas. VŠĮ „Media medis“ nurodė, jog vykdo socialinius projektus, teikia rinkodaros, strateginio konsultavimo paslaugas. Kaip jau minėta, nėra svarbu nustatyti, ar ūkio subjektai vykdo atitinkamo pobūdžio veiklą, o užtenka fakto, jog ūkio subjektai pateikia komercinius pasiūlymus toje pačioje viešojo pirkimo procedūroje.

(100) Įvertinus šias aplinkybes darytina išvada, kad Aplinkos ministerija siekė įsigyti veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugas, įskaitant skirtų viešinimui priemonių sukūrimą, o viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino perkančiajai organizacijai įsigyjant būtent tokio pobūdžio paslaugas. Kaip jau minėta, šiuo atveju nėra būtinybės detaliam nagrinėti prekės rinkos, kadangi tai nėra reikšminga vertinant ūkio subjektų veiksmų atitiktį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams, o pakanka tik nustatyti, kad nagrinėjami ūkio subjektai yra konkurentai.

(101) Vertinant informacinių technologijų teikimo bei veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų rinkų geografines ribas, atsižvelgtina į nagrinėjamų ūkio subjektų veiklos teritoriją bei jiems taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(102) Konkurencijos taryba nustatė, jog visi nagrinėjami ūkio subjektai panašiomis sąlygomis veikia ar bent jau gali veikti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, viešųjų pirkimų konkursuose gali dalyvauti ūkio subjektai iš bet kurios Lietuvos Respublikos dalies¹¹³. Be to, nagrinėjamuose viešuosiuose pirkimuose dalyvavusios bendrovės gali teikti savo paslaugas visoje Lietuvos Respublikoje ir iš esmės nesusiduria su ūkinės veiklos teisiniais apribojimais ar kitomis veiklos kliūtimis, kurios nulemtų ūkio subjektų pasiskirstymą smulkesnėmis, nei Lietuvos Respublika, veiklos.

(103) Paminėtina, kad viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo skirtumai, pirkimo procedūrų formalumas, ūkio subjektų veiklos reglamentavimas vertinami kaip aplinkybės, kurios sukuria papildomų kliūčių, su kuriomis susiduria kitų valstybių ūkio subjektai, siekdami dalyvauti Lietuvoje rengiamuose viešuosiuose pirkimuose¹¹⁴. Analogiškos kliūtys mažina ir Lietuvos ūkio subjektų paskatas dalyvauti užsienio valstybėse rengiamuose viešuosiuose pirkimuose bei kituose konkursuose. Nagrinėjamu atveju perkančiosios organizacijos organizavo viešuosius pirkimus Lietuvoje, o ir pirkimo objektai buvo įsigyjami turint tikslą juos naudoti visoje Lietuvoje. Visos šios aplinkybės leidžia teigti, kad nagrinėjamu atveju geografinė teritorija turėtų būti apibrėžiama kaip Lietuvos Respublika.

¹¹³ VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto, Aplinkos ministerijos bei LAKD pateiktuose kvietimuose dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ar skelbime apie viešąjį pirkimą nebuvo nustatyta jokių teisinių apribojimų, susijusių su ūkio subjektų registracijos/buveinės teritorija, dėl kurių jie negalėtų dalyvauti viešajame pirkime.

¹¹⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybos pateiktoje smulkaus ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo Lietuvos viešuosiuose pirkimuose analizėje nurodoma, jog 2012 m. užsienio įmonių skaičius tarp visų Lietuvoje viešuosiuose pirkimuose dalyvavusių įmonių sudaro vos 5,1 proc.

Žr.

http://www.vpt.lt/vpt/uploaded/Verslo_subkjektu_dalyvavimas/Smulkaus_ir_vidutinio_verslo_subjektu_dalyvavimo_Lietuvos_viesuosiuose_pirkimuose_2012_m._rezultatu_ataskaita_0531.pdf

(104) Apibendrinant aukščiau išdėstytus argumentus, nagrinėjamu atveju atitinkamos rinkos apibrėžiamos kaip:

- (a) informacinių technologijų paslaugų teikimo Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka; ir
- (b) veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų teikimo Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka.

(105) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalimi, ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija, laikytini konkurentais.

(106) Kaip jau minėta Nutarimo (94) pastraipoje, ūkio subjektai, kurie teikia pasiūlymus tame pačiame viešajame pirkime, yra tiesiogiai konkuruojantys tarpusavyje siūlydami pirkimo objektu esančias analogiškas prekes ar paslaugas.

(107) Atsižvelgus į Nutarimo (91) - (106) pastraipose nurodytas aplinkybes, VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime taikomajai programinei įrangai pirkti dalyvavę tiekėjai UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“, yra laikomi konkurentais. Taip pat, Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime dėl veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų pirkimo dalyvavę tiekėjai UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ yra laikomi konkurentais.

5. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmų vertinimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme

(108) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. To paties straipsnio 1 dalies 1 punktą draudžia susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalis susitarimą apibrėžia kaip bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytas sutartis arba ūkio subjektų suderintus veiksmus, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(109) LVAT bei ESTT praktikoje pripažįstama, jog tam, kad būtų sudarytas susitarimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio prasme, pakanka nustatyti eksplicitinį arba implicitinį šalių valios (norų, ketinimų) sutapimą (suderinimą) veikti rinkoje atitinkamu būdu, o subjektyvūs pareiškėjų siekiai, dalyvaujant susitarime, paprastai neturi jokios reikšmės¹¹⁵. Be to, šalių valia gali išplaukti tiek iš sutarties sąlygų, tiek iš šalių elgesio, nes susitarimais taip pat pripažįstami ne tik formalūs, rašytiniai susitarimai (rašytinės sutarties sudarymas), bet ir žodiniai susitarimai ar net teisiškai neįpareigojantys dokumentai. Net iš pirmo žvilgsnio vienašalis aktas, nepriklausomai nuo jo formos, gali būti laikomas susitarimu, jei jis išreiškia bendrą bent dviejų šalių valią. Atitinkamai šalių valia gali būti išreikšta tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai (numanomai, neišreiškiant žodžiais, „nebyliai“)¹¹⁶.

(110) Atsižvelgus į šiuos išaiškinimus, darytina išvada, kad vertinant nagrinėjamus VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto ir Aplinkos ministerijos organizuotų 2013 m. liepos ir rugsėjo mėn. viešųjų pirkimų dalyvių veiksmus Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalies ir 5 straipsnio prasme, būtina įvertinti, ar tyrimo metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog

¹¹⁵ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija (KOMAA) ir kt. v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. gegužės 27 d. sprendimas byloje Nr. A⁸⁵⁸-294/2011, *UAB „Anoniminių darboholikų klubas“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. birželio 23 d. nutartis byloje Nr. A⁴⁴⁴-1433/2011, *UAB „Elektromarktas“, UAB „Forum Cinemas Home Entertainment“ ir kiti v. Konkurencijos taryba*; Bendrojo Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer v. Komisija*, 68 p.

¹¹⁶ LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012, *UAB „Puse Plus Kaunas“ v. Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1970 m. liepos 15 d. sprendimas byloje 41/69ACF *Chemiefarma NV v. Komisija*; Teisingumo Teismo 2006 m. liepos 13 d. sprendimas byloje C-74/04 P *Komisija v. Volkswagen*; Teisingumo Teismo 1983 m. spalio 25 d. sprendimas byloje 107/82 *AEG-Telefunken v. Komisija*.

nagrinėjami ūkio subjektai koku nors būdu išreiškė bendrą valią dėl pasiūlymų sąlygų, jų pateikimo ar nepateikimo, dalyvaujant šiuose viešuosiuose pirkimuose.

(111) Kaip minėta, susitarimai konkurencijos teisės prasme suprantami plačiai, be kita ko, jie apima ir bet kokia forma derinamus ūkio subjektų veiksmus. Teismų praktikoje pripažįstama, kad suderinti veiksmai yra ūkio subjektų tarpusavio koordinavimo forma, kuri, nors ir neišsivystė iki sutarties sudarymo tiesiogine prasme, tačiau sąmoningai leidžia pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu¹¹⁷. Taip pat pažymėtina, kad vertinant ūkio subjektų elgesį (suderintus veiksmus), nereikalaujama, kad šalys būtų parengusios realų veiksmų „planą“, tačiau vienareikšmiškai pripažįstama, kad pagal konkurencijos sampratą, kiekvienas ūkio subjektas privalo savarankiškai nustatyti bendrojoje rinkoje įgyvendinamą politiką ir sąlygas, kurias jis ketina siūlyti savo klientams. Šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės sumaniai prisitaikyti prie esamo ar numanomo jų konkurentų elgesio, tačiau jis griežtai draudžia bet kokius tiesioginius ar netiesioginius šių subjektų ryšius, kurių tikslas ar poveikis yra tokių konkurencijos sąlygų, kurios neatitinka įprastų nagrinėjamos rinkos sąlygų, sukūrimas¹¹⁸.

(112) Vertinant, ar buvo derinami tarpusavio veiksmai, pakanka nustatyti, kad atskleisdamas savo ketinimus konkurentas turėjo eliminuoti ar bent jau žymiai sumažinti netikrumą dėl jo paties elgesio rinkoje. Jei ūkio subjektai, kurie derino savo veiksmus, ir toliau vykdė aktyvią veiklą rinkoje, yra preziumuojama, kad šie ūkio subjektai, pasirinkdami savo veiklos kryptį rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria keitėsi su savo konkurentais¹¹⁹.

(113) Pažymėtina, kad ne visais atvejais yra įmanoma nustatyti, jog konkurentai tiesiogiai bendravo tarpusavyje, tačiau tai nereiškia, jog draudžiamas susitarimas dėl šios priežasties nėra sudarytas. Pripažįstama, kad net jeigu randama dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikoncepciniai veiksmai ar susitarimai, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas¹²⁰.

5.1. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto 2013 m. liepos mėn. organizuoto viešojo pirkimo dalyvių susitarimas

(114) Kaip nurodyta Nutarimo (26) pastraipoje, VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime dalyvavo UAB „Nebūk briedis“, UAB „Lexita web“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“.

(115) Nagrinėjant UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo, nustatyti tiesioginiai ūkio subjektų bendradarbiavimo įrodymai.

(116) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. patvirtino, jog iš anksto buvo žinoma, kokios bendrovės dalyvaus aptariamame viešajame pirkime bei kuri įmonė taps jo laimėtoja:

„<...> viešajame konkurse dalyvaus J. V. žinomos įmonės UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ pateikdamos mažesnę kainą nei UAB „Celence“ tuo tikslu, kad UAB

¹¹⁷ Teisingumo Teismo 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje Nr. C-8/08 *T-Mobile ir kt. v Nyderlandų konkurencijos institucija*, [2009] ECR I-04529, 26 punktas.

¹¹⁸ P vz., LVAT 2006 m. gegužės 11 d. nutartis byloje Nr. A¹-686/2006; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-40-48/73 *Suiker Unie v Komisija*, 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-199/92 P *Hüls v Komisija*; Bendrojo Teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 *BPB v Komisija*.

¹¹⁹ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas *Komisija v Anic Participazioni Spa*.

¹²⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v *Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, UAB „Autodina“ v *Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, UAB „Moller Auto“ v *Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose 40-48/73, Teisingumo Teismo 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08 P, *Knauf Gips KG v Komisija*, (2010) ECR I-06375, 49 punktas; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. v Komisija* 55–57 punktai.

„Celence“ laimėtų šį konkursą pasiūlusi didžiausią kainą. Kitaip sakant, laimėjus konkursą UAB „Ministerium“ ar VšĮ „TV Europa“, jos turėjo atsiimti pasiūlymus, taip faktiškai laimėjimą užtikrindami UAB „Celence“. <...> Kainos buvo sudėliotos kylančia tvarka ir laimėjusi įmonė vis tiek būtų įgyvendinus projektą UAB „Celence“. Jeigu laimėtų mažesnę kainą projektą vykdytų UAB „Celence“ (Nutarimo (43) pastraipa)

(117) Įmonių bendradarbiavimo faktą patvirtino ir UAB „Ministerium“ vadovė A. J.: *„Pamenu, kad jis man elektroniniu būdu atsiuntė parengtą UAB „Ministerium“ pasiūlymą su kaina, kurį aš turėčiau pateikti VšĮ „Kelių ir transporto tyrimo institutas“. UAB „Ministerium“ vadovė taip pat teigė, jog galėjo būti iš anksto buvo sutarta, kad bendrovė UAB „Ministerium“ viešojo pirkimo metu turės atsiimti savo komercinį pasiūlymą ir taip faktiškai užtikrinti laimėjimą UAB „Nebūk briedis“ (Nutarimo (53) - (54) pastraipos).*

(118) VšĮ „TV Europa“ vadovas A. Ž. nurodė, kad:

„A. J. <...> paprašė manęs, kaip VšĮ „TV Europa“ direktoriaus, pateikti pirkimo pasiūlymą kaina apie 80 000 litų. A. J. daugiau nieko neaiškino apie šį konkursą ar pasiūlymo pateikimą, o aš ir neklausinėjau. A. J. prašomas pateikiau CVP IS¹²¹ pasiūlymą kaina virš 80 000 litų“.

(119) Nors vėlesnės apklausos metu A. Ž. paneigė šiuos parodymus ir nurodė, jog VšĮ „TV Europa“ savarankiškai pateikė komercinį pasiūlymą VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdytame viešajame pirkime, tyrimo metu surinktų įrodymų visuma leidžia pagrįstai teigti, jog įtariamai ūkio subjektai pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus aptariamame viešajame pirkime.

(120) Vertinant prieštarigus VšĮ „TV Europa“ vadovo liudijimus, taip pat pastebėtina, jog LVAT yra pažymėjęs, kad pirminiai liudytojų parodymai yra patikimesni, nes duodami juos asmenys neturi laiko apgalvoti ir aplinkybes atpasakoti taip, kad būtų palanku administracinėn atsakomybėn trauktinam asmeniui, tuo tarpu vėliau, nuo įvykio praėjus tam tikram laiko tarpui, duoti parodymai jau būna apgalvoti, todėl gali neatspindėti tikrųjų įvykio aplinkybių¹²².

(121) Be kita ko paminėtina, jog pirminiai VšĮ „TV Europa“ vadovo A. Ž. liudijimai visiškai atitinka tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes (komercinių pasiūlymų derinimą bei jų pateikimą perkančiajai organizacijai) bei kitų įtariamų ūkio subjektų pateiktus paaiškinimus.

(122) Vertinant, ar yra surinkta pakankamai įrodymų, pagrindžiančių draudžiamo susitarimo sudarymą, pažymėtina, kad ESTT savo praktikoje yra ne kartą nurodęs, jog išvadą apie antikonkurencinių veiksmų egzistavimą galima daryti remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, vertinami kartu, kai nėra kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas¹²³.

(123) Nagrinėjamu atveju UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. kompiuteryje esančiame dokumentų aplanke pavadinimu „Kelių ir transporto tyrimo institutas“ buvo rasti trijų bendrovių – UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir UAB „Public media“ – komerciniai pasiūlymai su juose nurodytomis kainomis (Nutarimo (30) - (34) pastraipos). Nors vienas iš aplanke esančių komercinių pasiūlymų ir yra pažymėtas UAB „Public media“ rekvizitais, jame nurodyta darbų kaina atitinka VšĮ „TV Europa“ konkursui galiausiai pateikto komercinio pasiūlymo kainą centų tikslumu. Taip pat ir UAB „Ministerium“ bei UAB „Nebūk briedis“ konkursui pateikti dokumentai (įskaitant įmonių komerciniuose pasiūlymuose nurodytas komercinių pasiūlymų kainas) yra identiški UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. kompiuteryje rastiems dokumentams. Primintina, jog pagal išankstinį tiekėjų susitarimą viešajame pirkime turėjo dalyvauti UAB „Public media“, tačiau paaiškėjus, jog ši bendrovė ir UAB „Ministerium“ yra susijusios per bendrus akcininkus, UAB „Public media“ komercinio pasiūlymo nepateikė.

(124) Be to, 2013 m. rugpjūčio 1-5 d. vyko elektroninis susirašinėjimas tarp UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir UAB „Ministerium“ vadovės A. J., kurio metu jie tarėsi dėl dalyvavimo

¹²¹ Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema.

¹²² Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. sausio 14 d. nutartis byloje Nr. N-62-2570-11.

¹²³ Žr. Teisingumo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. sprendimą Nr. C-35/12 P byloje *Plásticos Espanoles SA (ASPLA) prieš Europos Komisiją*, 22 punktą bei jame nurodytą ESTT praktiką.

VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime bei kurio metu A. M. kelis kartus nurodė, jog derina galimas kainas, kurias savo komerciniuose pasiūlymuose turėtų nurodyti pirkime dalyvaujančios bendrovės, ir apie jas artimiausiu metu informuos A. J. (Nutarimo (28) pastraipa).

(125) UAB „Ministerium“ nurodė, kad A. J. su J. V. ir A. M. bendravo tik kaip su gerais IT specialistais ir nenumanė, jog UAB „Nebūk briedis“ taip pat dalyvaus VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime, todėl nėra bendros valios ir atitinkamai nėra pagrindo teigti, kad buvo sudarytas draudžiamas susitarimas. Vertinant šį argumentą, primintinas UAB „Ministerium“ vadovės ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo susirašinėjimas¹²⁴ (Nutarimo 2.1.1. dalis).

<p>2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M.</p>	<p>„Labas, A. J. turėjo informuoti apie šio konkursą. Prisegu reikiamus dokumentus. Tiekėjo deklaracijoje reikia nurodyti tikrą dokumento numerį. Konkursas: http://www.cvpp.lt/index.php?option=com_vpt&theme=new&task=view&tender_id=145414 Apie siūlomas kainas informuosiu vėliau. Ačiū! Geros dienos. A. M.”</p> <p>[Priedai „Public M tiekėjo deklaracija.doc“, „Public M saziningumo deklaracija.doc“, „Ministerium tiekėjo deklaracija.doc“, „Ministerium saziningumo deklaracija.doc“]</p>
<p>2013 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Ministerium“ vadovė A. J.</p>	<p>„Labas A., Jo, J. minėjo. tai, jei gerai suprantu, čia mums prie šio pirkimo prisijungti ir visus dokumentus krauti per sistemą, taip? Linkėjimai- A.“</p>

(126) Kaip matyti iš UAB „Ministerium“ vadovės A. J. atsakymo į UAB „Nebūk briedis“ vadovo laišką, bendravimas tarp ūkio subjektų buvo ne kaip su gerais IT specialistais, o siekiant abiejų bendrovių dalyvavimo tame pačiame konkurse. UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. rašė apie tai, kad J. V. turėjo informuoti apie konkursą, taip pat atsiuntė tiekėjų ir sąžiningumo deklaracijas. O UAB „Ministerium“ vadovė A. J. nurodė: „jei gerai suprantu, čia mums prie šio pirkimo prisijungti“. Įvertinus tai, kas paminėta, akivaizdu, jog iš esmės buvo bendraujama siekiant, kad UAB „Ministerium“ dalyvautų viešajame pirkime kartu su UAB „Nebūk briedis“.

(127) Taip pat, tyrimo metu rastas 2013 m. rugpjūčio 5 d. elektroninis laiškas tema „Programavimo projektas – svarbu.“, kurį UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. siuntė J. V.. Šiame elektriniame laiške A. M. nurodė, jog paruošė visų tiekėjų komercinius pasiūlymus ir paprašė J. V. juos įvertinti. Pažymėtina, jog abu aukščiau minėti susirašinėjimai vyko 2013 m. rugpjūčio 1-5 d., t. y. prieš ūkio subjektams pateikiant savo komercinius pasiūlymus perkančiajai organizacijai.

(128) Vertinant J. V. veiksmus, teigtina, jog jis šiame viešajame pirkime veikė UAB „Nebūk briedis“ ir jos vadovo A. M. naudai. UAB „Nebūk briedis“ vadovas nurodė, jog J. V. buvo geras pažįstamas, kuris norėjo padėti bendrovei UAB „Nebūk briedis“ sustiprėti ir laimėti VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešąjį pirkimą (Nutarimo (42) pastraipa). Kiti tyrimo metu surinkti duomenys (elektroniniai susirašinėjimai, telefoniniai pokalbiai, susitikimų garso įrašai, įtariamų ūkio subjektų atstovų liudijimai) patvirtina, jog J. V. ir UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. derino savo veiksmus tiek tarpusavyje, tiek su kitais viešajame pirkime dalyvavusiais ūkio subjektais ir

¹²⁴ UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir UAB „Ministerium“ vadovės A. J. susirašinėjimas tema „Dėl konkurso.“ (bylos 4 tomas, 106 - 113 lapai).

kartu siekė bendro tikslo – užtikrinti UAB „Nebūk briedis“ laimėjimą VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime. Atsižvelgiant į šias aplinkybes darytina išvada, jog J. V. veikė UAB „Nebūk briedis“ naudai, o atsakomybė už jo veiksmus priskirtina pastarajai bendrovei.

(129) Trečia, susitikimų su UAB „Lexita web“ vadovu D. U. metu UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. siūlė atsiimti savo komercinį pasiūlymą už ką jam būtų atlyginta arba darbus vykdyti kartu su UAB „Nebūk briedis“. Šių susitikimų metu A. M. ne kartą nurodė, jog šis projektas yra paskelbtas jo iniciatyva, jame dalyvauja jam žinomi ūkio subjektai ir kad su šiais ūkio subjektams jų dalyvavimas viešajame pirkime yra iš anksto suderintas įskaitant ir tai, kad šie ūkio subjektai atsiims savo pateiktus komercinius pasiūlymus.

(130) Ketvirta, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ atsiėmė pateiktus komercinius pasiūlymus, tokiu būdu tik papildomai patvirtindamos tiek UAB „Nebūk briedis“ vadovo liudijimus, tiek tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes, t. y. UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ išankstinį susitarimą pateikti suderintus komercinius pasiūlymus, o vėliau juos atsiimti ir taip sudaryti sąlygas UAB „Nebūk briedis“ laimėti viešąjį pirkimą pateikus didžiausią kainą. Taip pat primintina, jog UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir J. V. susitikimai su UAB „Lexita web“ vadovu D. U., kuriuose jie kalbėjo apie tai, jog kitos įmonės atsiims savo pasiūlymus ir pirkimą laimės UAB „Nebūk briedis“, vyko ankščiau nei UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ pateikė raštus dėl pasiūlymų atsiėmimo.

(131) Daugumą tyrimo metu nustatytų faktinių aplinkybių, t. y. įmonių bendradarbiavimo schemą viešajame pirkime, konkrečius įmonių veiksmus jame, apklausų metu patvirtino ūkio subjektų vadovai ir J. V..

(132) Nors VŠĮ „TV Europa“ nurodė, kad susitarime nedalyvavo ir komercinį pasiūlymą pateikė savarankiškai, priminta, kad UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. kompiuteryje rastas UAB „Public media“ rekvizitais pažymėtas komercinis pasiūlymas, kuriame nurodyta darbų kaina atitinka VŠĮ „TV Europa“ konkursui galiausiai pateikto komercinio pasiūlymo kainą centų tikslumu, be to, pirminiai VŠĮ „TV Europa“ vadovo duoti paaiškinimai patvirtina įmonių bendravimą ir veiksmų derinimą. Atsižvelgus į tai, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad VŠĮ „TV Europa“ yra laikomas susitarimo dalyviu.

(133) Įvertinus aukščiau išdėstytas aplinkybes, teigtina, kad VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime dalyvavę UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“, būdami konkurentais, veikė ne savarankiškai, o pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarė susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

5.2. Aplinkos ministerijos 2013 m. rugsėjo mėn. organizuoto viešojo pirkimo suderinti veiksmai

(134) Nutarimo (59) pastraipoje, Aplinkos ministerijos viešasis pirkimas buvo organizuotas apklausos būdu, apklausiant šiuos ūkio subjektus – UAB „Nebūk briedis“, VŠĮ „Media medis“ ir UAB „Lukrecijos reklama“.

(135) Kaip matyti iš Nutarimo 2.2.3 dalies, dar prieš viešojo pirkimo paskelbimą UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. kartu su VŠĮ „Media medis“ vadovu J. V. ir Aplinkos ministerijos darbuotoju P. P. tarėsi dėl viešojo pirkimo objekto, jo techninių specifikacijų bei jo organizavimo. Apklausos metu UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. nurodė, jog *„susitikimo metu su P. Paulaičiu suderinome kaip turėtų atrodyti „infografikai“, kaip P. P. organizuos Aplinkos ministerijoje konkursą, kad jį laimėtų UAB „Celence“, kiek UAB „Celence“ laimėjus konkursą Aplinkos ministerija galėtų nupirkti iš UAB „Celence“ „infografikų“ ir už kokią kainą“* (Nutarimo (66) - (67) pastraipos).

(136) Konkurencijos taryba nustatė, kad tarp UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. ir VŠĮ „Media medis“ vadovo J. V. vyko elektroninis susirašinėjimas, kurio metu jie tarpusavyje derino būsimo viešojo pirkimo technines sąlygas bei kitus klausimus. 2013 m. rugsėjo 12 d. VŠĮ „Media medis“ vadovas J. V. atsiuntė pakoreguotas viešojo pirkimo technines sąlygas

UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M. bei papildomai nurodė: „Apklausoje gali dalyvauti: UAB „Celence“. VšĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras – A. Lukrec. reklama“. Šį laišką su viešojo pirkimo techninėmis sąlygomis ir nurodytais ūkio subjektais, kurie turėtų būti apklausti viešajame pirkime, UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. persiuntė Aplinkos ministerijos darbuotojui. 2013 m. rugsėjo 13 d. A. M. Aplinkos ministerijos darbuotojui atsiuntė dar vieną laišką su UAB „Nebūk briedis“, VšĮ „Media medis“ ir UAB „Lukrecijos reklama“ rekvizitais bei kontaktiniais asmenimis.

(137) VšĮ „Media medis“ vadovas J. V. nurodė, kad jo atstovaujamai įmonei Aplinkos ministerijos viešasis pirkimas buvo neprioritetinis ir jame dalyvauti VšĮ „Media medis“ net neketino, todėl jis Aplinkos ministerijai rekomendavo UAB „Nebūk briedis“ kaip įmonę, galinčią atlikti tokius darbus. Tačiau pastebėtina, kad būtent J. V. siuntė laišką UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M. su savo įmonės VšĮ „Media medis“ rekvizitais, tam, kad šis pateiktų informaciją apie apklausoje neva dalyvausiančius ūkio subjektus perkančiajai organizacijai. Šią aplinkybę STT apklausos metu patvirtino ir pats VšĮ „Media medis“ vadovas J. V. (Nutarimo (71) pastraipa):

„Noriu pažymėti, kad A. M. paprašė manęs, kad aš pateikčiau įmones, kurioms Aplinkos ministerija galėtų nusiųsti užklausas (atlikti tiekėjų apklausas) dėl „infografikų“ išsigijimo. Aš jam nusiunčiau įmonių pavadinimu, kurias aš žinau ir kurios tikėtina, kad galėtų sukurti „infografikus“. <...> Žinau, kad nusiunčiau jam VšĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“ įmonės pavadinimą“.

(138) Kitaip tariant, nors VšĮ „Media medis“ vadovas ir teigė, jog pirkime dalyvauti jis neketino ir nemanė, kad jame dalyvauja, tačiau, nepaisant to, savo konkurentui – UAB „Nebūk briedis“ – nusiuntė VšĮ „Media medis“ rekvizitus ir nurodė ją kaip ūkio subjektą, kuri neva dalyvaus Aplinkos ministerijos viešajame pirkime.

(139) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. patvirtino, jog viešajame pirkime turėjo dalyvauti VšĮ „Media medis“ vadovui J. V. žinomi ūkio subjektai, kurie turėjo sudaryti sąlygas laimėti viešąjį pirkimą UAB „Nebūk briedis“:

„Aš papasakojau apie tai, t. y. kad P. P. man pasakė, jog reikia jam nusiųsti įmonių rekvizitus, kurios neva dalyvaus viešajame konkurse ir J. V. man pateikė VšĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“ (vadovas J. V.) rekvizitus ir UAB „Lukrecija“ (vadovas M. V.) rekvizitus“. „Nusiunčiau dar 2 įmonių rekvizitus P. P. ir moteriai, su kuria kontaktuodavau ir buvo atsakinga už konkursą. Įmonės buvo mano ir UAB „Lukrecija“, VšĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“. VšĮ „Demokratiųjų iniciatyvų centras“ yra J. V. įmonė. UAB Lukrecija, kurios vadovas yra M. Lukrecija rekvizitus man patarė pateikti J. V., be tos įmonės vadovo derinimo šiuo klausimu. Aš nederinau, ar buvo suderinta aš nežinau“.

(140) Be to, 2013 m. rugsėjo 23 d. tarp Aplinkos ministerijos darbuotojo ir UAB „Nebūk briedis“ vadovo A. M. įvyko pokalbis, kurio metu Aplinkos ministerijos darbuotojas informavo, kad UAB „Nebūk briedis“, VšĮ „Media medis“ ir UAB „Lukrecijos reklama“ nebuvo apklaustos dėl konkursinių pasiūlymų pateikimo, tačiau A. M. turėtų šių ūkio subjektų vadovus informuoti, kad jie turėtų patvirtinti, jog buvo apklausti Aplinkos ministerijos darbuotojų, tačiau komercinių pasiūlymų nepateikė (Nutarimo (65) pastraipa).

(141) UAB „Nebūk briedis“ vadovas A. M. perdavė šią informaciją VšĮ „Media medis“ vadovui J. V., kuris patvirtino, jog sakys, kad buvo apklaustas Aplinkos ministerijos specialistų, tačiau pasiūlymo nepateikė (Nutarimo (69) pastraipa).

(142) Nors VšĮ „Media medis“ nurodo, kad Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime VšĮ „Media medis“ konkursinio pasiūlymo nepateikė ir dėl to nebuvo sudarytas susitarimas, vis dėlto pastebėtina, jog nagrinėjamu atveju susitarimas apėmė sąlygą, kad kiti ūkio subjektai nepateiks pasiūlymo, kad viešąjį pirkimą laimėtų UAB „Nebūk briedis“. Be to, kaip matyti iš elektroninio susirašinėjimo, VšĮ „Media medis“ vadovas J. V. padėjo parengti viešojo pirkimo technines sąlygas, taip pat nurodė UAB „Nebūk briedis“ vadovui A. M. kitus ūkio subjektus, kurie galėtų dalyvauti viešajame pirkime. Atsižvelgus į tai, aplinkybė, kad VšĮ „Media medis“ nepateikė konkursinio pasiūlymo, nepaneigia šio ūkio subjekto dalyvavimo susitarime su UAB „Nebūk briedis“ dėl konkursinių pasiūlymų ir jų pateikimo derinimo.

(143) Apibendrinus aukščiau išdėstytas aplinkybes darytina išvada, kad UAB „Nebūk briedis“ kartu su VšĮ „Media medis“, dalyvaudami Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime, veikė ne savarankiškai, o derino savo veiksmus bei susitarė nekonkuruoti tarpusavyje ir taip sudarė sąlygas UAB „Nebūk briedis“ laimėti minėtą konkursą ir tokiu būdu sudarė susitarimą konkurencijos teisės prasme.

(144) Kaip minėta aukščiau, šiame pirkime taip pat dalyvavo UAB „Lukrecijos reklama“. Konkurencijos taryba, įvertinusi Nutarimo 2.2. dalyje nustatytas aplinkybes, daro išvadą, kad turimi įrodymai nėra pakankami UAB „Lukrecijos reklama“ draudžiamo susitarimo dalyviu. Dėl šių priežasčių toliau UAB „Lukrecijos reklama“ veiksmai vertinami nebus.

5.3. Nagrinėjamų ūkio subjektų sudarytų susitarimų įtaka konkurencijai

(145) Nustačius, kad dalyvaudami VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ sudarė susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų, įskaitant jų kainas, pateikimo, o dalyvaudami Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime UAB „Nebūk briedis“ ir VšĮ „Media medis“ sudarė susitarimą dėl būsimą pirkimo laimėtojo, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo tikslais vertintina, ar tokie susitarimas riboja ar gali riboti konkurenciją.

(146) Kaip jau minėta, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra numatytas draudimas ūkio subjektams sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, įskaitant susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainą arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas, taip pat pasidalinti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu. Tuo tarpu pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose išvardyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją. Taigi visais atvejais ribojantys konkurenciją susitarimai – tai tokia kategorija susitarimų, kurių neigiamas poveikis konkurencijai yra preziumuojamas, yra savaime suprantamas. Todėl iš minėtų nuostatų yra akivaizdu, kad, jei susitarimas patenka į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, Konkurencijos taryba neprivalo atskirai įrodinėti susitarimo tikslo priešingumo sąžiningai konkurencijai ir (arba) neigiamo jo poveikio konkurencijai¹²⁵.

(147) Analogiškos nuomonės dėl susitarimų dėl kainų ar kitų pardavimo sąlygų nustatymo laikosi ir Europos Komisija, kurios pranešimo „Sutarties 81¹²⁶ straipsnio 3 dalies taikymo gairės“¹²⁷ 21 punkte paaiškinta, jog konkurencijos ribojimai pagal tikslą – tai tokie ribojimai, kurie vien pagal savo pobūdį gali riboti konkurenciją. Tai yra tokie ribojimai, kurie, atsižvelgiant į Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad Sutarties 101 straipsnio 1 dalis gali būti pritaikoma ir be įrodymų, kad buvo faktiškai padarytas poveikis rinkai. Ši prielaida remiasi tuo, kad ribojantį tikslą turintys susitarimai visada reikšmingai riboja konkurenciją. Teisingumo Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais nėra būtina analizuoti realaus susitarimo poveikio, jei tik nustatoma, kad jo objektyvus tikslas yra konkurencijos trikdymas, ribojimas ar iškraipymas¹²⁸.

(148) Nagrinėjamu atveju, kaip yra paaiškinta šio Nutarimo 5.1 dalyje, VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdytame viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ sudarė Konkurencijos įstatymu draudžiamus susitarimus, kadangi susitarė pateikti suderintus komercinius pasiūlymus, įskaitant konkursinių pasiūlymų kainas, ir tokiu būdu iš anksto nustatė būsimą viešojo pirkimo laimėtoją, kurio pasiūlyta kaina buvo didžiausia.

¹²⁵ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹²⁶ Dabar – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnis.

¹²⁷ OL, 2004 C 101, p. 97.

¹²⁸ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-49/92 P *Commission of the European Communities v Anic Participazioni SpA*.

(149) UAB „Nebūk briedis“ pasiūlė UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ sudalyvauti VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdomame viešajame pirkime, jų vardu paruošė komercinius pasiūlymus bei siuntė juos pastarųjų ūkio subjektų atstovams. UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ pasirašė UAB „Nebūk briedis“ paruoštus komercinius pasiūlymus su kainomis, žinodamos, jog konkurso nelaimės. Iš anksto buvo sutarta, jog pasibaigus viešojo pirkimo procedūroms, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“ atsiims savo pateiktus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarys sąlygas pirkimo laimėtoju tapti UAB „Nebūk briedis“. Priminta ir tai, kad UAB „Nebūk briedis“ paruošti ir UAB „Ministerium“ bei VšĮ „TV Europa“ pasirašyti komerciniai pasiūlymai sutampa centų tikslumu.

(150) LVAT, patvirtindamas Konkurencijos tarybos praktiką¹²⁹, yra pažymėjęs, jog komercinių pasiūlymų turinio derinimo (informacijos, įskaitant kainą, apie būsimų komercinių pasiūlymų turinį atskleidimo konkurentui) prieš juos pateikiant perkančiajai organizacijai praktika traktuotina kaip prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktui¹³⁰. Kaip LVAT toliau nurodė, tais atvejais, kai ūkio subjektai komercinių pasiūlymų sąlygas iš anksto suderina prieš juos pateikdami viešuosius pirkimus rengiančiai organizacijai, akivaizdu, jog viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas. Taigi tokiais atvejais komercinių pasiūlymų turinio derinimo pasekmė yra ta, jog sudaromos sąlygos viešuosius pirkimus laimėti iš anksto žinomam ūkio subjektui, todėl pati viešųjų pirkimų procedūra tampa fiktyvi ir praranda savo prasmę¹³¹.

(151) Taigi, atsižvelgusi į minėtus tiriamų ūkio subjektų veiksmus bei vadovaujantis nurodytais teisės aktais ir teismų praktika, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“, dalyvavę 2013 m. VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto vykdytame viešajame pirkime, veikė ne nepriklausomai, o tarpusavyje derindami veiksmus ir tokiais veiksmais minėti ūkio subjektai sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą.

(152) Kaip yra nurodyta šio Nutarimo 5.2 dalyje, Aplinkos ministerijos vykdytame viešajame pirkime dalyvavusios bendrovės UAB „Nebūk briedis“ ir VšĮ „Media medis“ sudarė Konkurencijos įstatymu draudžiamą susitarimą, kadangi susitarė dėl bendrovių dalyvavimo viešajame pirkime ir iš anksto nustatė būsimą pirkimo laimėtoją.

(153) Pastebėtina, jog Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime, kuris buvo vykdytas apklausos būdu, t. y. pasirinktinai apklausiant tam tikrus tiekėjus, UAB „Nebūk briedis“ ir VšĮ „Media medis“ derino savo veiksmus, nekonkuravo tarpusavyje bei iš anksto numatė, jog viešojo pirkimo laimėtoju taps UAB „Nebūk briedis“. Tyrimo metu nustatytos aplinkybės rodo, kad susitarimo pagrindas buvo kitiems ūkio subjektams nepateikti pasiūlymo, kad laimėtų UAB „Nebūk briedis“. VšĮ „Media medis“ atsisakė realiai konkuruoti su UAB „Nebūk briedis“ bei pateikti komercinį pasiūlymą ir tokiu būdu sudarė sąlygas UAB „Nebūk briedis“ laimėti konkursą, kuris galėjo nustatyti didesnę darbų kainą.

(154) Vertindama panašaus pobūdžio ūkio subjektų veiksmus viešuosiuose pirkimuose, Europos Komisija yra pažymėjusi, jog ūkio subjektai komerciniame pasiūlyme pateikdami aukštesnę pasiūlymo kainą ar nurodydami kitas konkurso reikalavimų neatitinkančias sąlygas atsisako savo teisės atlikti tam tikrus pirkimo objektu esančius darbus, arba pateikti pirkimo objektu

¹²⁹ Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos 2010 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 2S-28 „Dėl ūkio subjektų, teikiančių automobilių nuomos ir pardavimo paslaugas, veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“, Konkurencijos tarybos 2011 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 2S-10 „Dėl ūkio subjektų, užsiimančių pramoninių metalo ir kitų gaminių bei įrangos pardavimo veikla ir kita susijusia veikla, veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“.

¹³⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba, LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012

¹³¹ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

esančias prekes. Tai reiškia, jog fiktyviai viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys ūkio subjektai tokiais veiksmais atsisako savo teisės į atitinkamą rinkos dalį, ją perleidžiant kitam ūkio subjektui¹³².

(155) Remiantis aukščiau paminėta LVAT praktika (Nutarimo (150) pastraipa), teigtina, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto pažeidimo atveju, viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas dėl pasiūlymų pateikimo ar nepateikimo tam tikroje viešojo pirkimo procedūroje, dėl ko pirkimo laimėtojas yra žinomas iš anksto, o tai leidžia jam nustatyti didžiausią kainą ar kitas blogesnes pirkimo sąlygas.

(156) Įvertinus visas Tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei surinktus įrodymus, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ dalyvaudami 2013 m. Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime dėl veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų pirkimo veikė ne savarankiškai, o tarpusavyje derino savo veiksmus ir iš anksto nustatė pirkimo laimėtoją. Tokie ūkio subjektų veiksmai laikytini susitarimu dėl rinkos pasidalijimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto prasme.

(157) UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ nuomone, tokia išvada vertintina kaip nepagrįsta, kadangi remiasi teismų praktika, kuria Konkurencijos taryba nagrinėjamu atveju neturi teisės remtis, nes skiriasi faktinės aplinkybės. Vertinant šį argumentą, pastebėtina, jog tiek ankstesnėje Konkurencijos tarybos bei LVAT praktikoje nurodytais atvejais, tiek nagrinėjamu atveju bendrovės, dalyvaujančios viešajame konkurse, neveikė savarankiškai, prieš pateikdamos atsakymus perkančiajai organizacijai derino savo pasiūlymus, taip pat iš anksto žinojo viešųjų pirkimų laimėtoją. Taigi, nėra pagrindo nesiremti ankstesne Konkurencijos tarybos bei LVAT praktika, atliekant ūkio subjektų veiksmų, dalyvaujant ir organizuojant viešuosius pirkimus informacinėms technologijoms ir viešinimo paslaugoms pirkti, atitikties Konkurencijos įstatymo reikalavimams vertinimą. Dėl šių priežasčių UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ argumentas atmestinas kaip nepagrįstas.

(158) UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ taip pat nurodo, nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija atliko neteisėtus veiksmus ir bendrovei negali būti taikomas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis.

(159) Vertinant šį argumentą, pastebėtina, nagrinėjamu atveju nepriklausomai nuo perkančiosios organizacijos veiksmų tiekėjas turėjo visas galimybes pateikti savarankiškus pasiūlymus, nederinant pasiūlymo su konkurentais, ir tokiu būdu konkuruoti viešajame pirkime.

(160) Atsižvelgusi į tai, kas paminėta, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad šiuo atveju UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ atliktiems veiksams taikytinas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis.

5.4. Išvados dėl sudarytų konkurenciją ribojančių susitarimų

(161) Apibendrinusi aukščiau išvardintas aplinkybes bei įvertinusi teismų praktiką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjami ūkio subjektai sudarė konkurenciją ribojančius susitarimus ir tokiu būdu pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį, t. y.:

- (a) UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas 2013 m. organizuotame viešajame pirkime sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį;
- (b) UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ Aplinkos ministerijos 2013 m. organizuotame viešajame pirkime sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį.

¹³² Europos Komisija nurodė, jog susitarimo dalyviai, teikdami fiktyvius komercinius pasiūlymus, manipuliavo viešųjų pirkimų procedūromis ir tokiu būdu siekė fiksuoti kainas bei pasidalinti klientus. Žr. Europos Komisijos 2008 m. kovo 11 d. sprendimo byloje Nr. COMP/38.543 *International removal services*, 542 punktą.

6. Susitarimų vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus

(162) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis netaikomas susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio laikomi negalintais itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomas sąlygas ir reikalavimus nustato Reikalavimų ir sąlygų susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, patvirtintų Konkurencijos tarybos 2000 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 1 (toliau – Nutarimas dėl mažareikšmiškumo). Remiantis Nutarimu dėl mažareikšmiškumo, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio draudimas netaikomas horizontaliesiems, vertikaliesiems ir mišriesiems susitarimams, jeigu jie atitinka nustatytas sąlygas. Jeigu susitarimas (suderinti veiksmai) netenkina Nutarime dėl mažareikšmiškumo įtvirtintų reikalavimų dėl mažareikšmio poveikio, jis negali būti pripažintas mažareikšmiu, taigi šiuo pagrindu negali būti išvengta Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio draudimo taikymo.

(163) Vis dėlto susitarimams (taip pat ir suderintiems veiksams) dėl kainų nustatymo ar rinkos pasidalijimo netaikomas mažareikšmiškumo kriterijus, t. y. tokie veiksmai laikomi Konkurencijos įstatymo pažeidimu nepriklausomai nuo atitinkamus susitarimus sudariusių ūkio subjektų rinkų dalių. Nutarimo dėl mažareikšmiškumo 7, 8 ir 9 punktai numato, kad susitarimais, kurie dėl savo mažareikšmio poveikio negali itin riboti konkurencijos, nelaikomi tokie horizontalūs susitarimai, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos (fiksuojamos) tam tikros prekės kainos (7.1 papunktis) arba kuriais yra tam tikru būdu pasidalinama prekės rinka (7.2 punktas).

(164) Konkurencijos taryba nustatė, kad 2013 m. liepos – rugpjūčio mėn. UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“, o 2013 m. rugsėjo mėn. UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ derino komercinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas, prieš juos pateikdamos perkančiajai organizacijai viešuosiuose pirkimuose arba jų nepateikė, siekiant, kad viešuosius pirkimus laimėtų UAB „Nebūk briedis“.

(165) Atsižvelgusi į aukščiau minėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nagrinėjami tarp UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ bei tarp UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ sudaryti draudžiami susitarimai netenkina Nutarime dėl mažareikšmiškumo įtvirtintų reikalavimų, todėl jie negali būti pripažinti mažareikšmiais ir šiuo pagrindu išvengti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyto draudimo sudaryti konkurenciją ribojančius susitarimu taikymo.

(166) Nagrinėjami ūkio subjektų sudaryti konkurenciją ribojantys susitarimai taip pat nepatenka ir į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo išimtį, kurios reikalavimus ir sąlygas nustato šio įstatymo 6 straipsnis.

(167) Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu: 1) susitariančiųjų šalių veiklai nesukelia apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti; 2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Konkurencijos taryba turi teisę priimti teisės aktus ir nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kurioms esant susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

(168) Vadovaudamasi šiomis nuostatomis bei atsižvelgdama į Europos Sąjungos institucijų praktiką, Konkurencijos taryba 2010 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 1S-140 numatė sąlygas, kurias tenkinantys susitarimai laikomi tenkinančiais minėtas Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas išimties sąlygas. Šiuose nutarimuose yra nustatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti draudžiami susitarimai, kurie negali paveikti Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybos, tačiau tenkina kitas sąlygas, nustatytas Tarybos ir Europos Komisijos reglamentuose dėl Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikros susitarimų grupėms, laikomi tenkinančiais Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies sąlygas¹³³.

(169) Tačiau aptariamiesiems susitarimams išimties nuostatos nėra numatytos, kadangi tokio pobūdžio konkurenciją ribojantiems susitarimams ar suderintiems veiksams galimybės netaikyti

¹³³ Taikant šiuos Konkurencijos tarybos nutarimus, reglamentuose eurais išreikšti apyvartos dydžiai mažinami 10 kartų.

Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ar atitinkamai SESV 101 straipsnio nuostatų nenumato jokie tiek Europos Sąjungos institucijų, tiek nacionaliniai teisės aktai.

(170) Be to, kaip nurodoma Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje, pareiga įrodyti, kad susitarimas atitinka Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, t. y. išimčiai keliamas sąlygas, tenka išimtimi besinaudojančiai susitarimo šaliai. Kaip matyti iš tyrimo medžiagos, nagrinėjami ūkio subjektai tyrimo metu tokių įrodymų nepateikė.

(171) Dėl šių priežasčių Konkurencijos taryba daro išvadą, kad nėra aplinkybių, kurios pašalintų UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ sudaryto susitarimo prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytam draudimui nustatyti (fiksuoti) prekių kainas. Taip pat, nėra aplinkybių, kurios pašalintų tarp UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ sudaryto susitarimo prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytam draudimui pasidalinti prekės rinką.

7. Dėl kitų ūkio subjektų argumentų

(172) UAB „Ministerium“ nuomone, Konkurencijos taryba negalėjo remtis UAB „Ministerium“ vadovės A. J. duotais parodymais, kadangi ji buvo apklausta kaip liudininkė, o ne kaip įtariamoji. Bendrovė, vadovaudamasi EŽTK 6 straipsniu, teigia, jog liudytojo apklausoje išsakytų pasisakymų panaudojimas vėlesniame tyrime, kur ši liudytoja traktuojama kaip įtariamojo padėtį užimančio asmens atstovė, pažeistų teisės neteikti įrodymų prieš save, nekaltumo prezumpcijos ir teisės į gynybą principus. VŠĮ „TV Europa“ nurodė, kad Konkurencijos taryboje gauti prokuroro sprendimu pasiklausymai kartu su kita ikiteisminio tyrimo medžiaga negali būti tinkamais įrodymais, kadangi įstatymai nereglamentuoja galimybės Konkurencijos tarybos vykdomame tyrime panaudoti pasiklausymo duomenis, kurie surinkti ikiteisminio tyrimo metu.

(173) Vertinant bendrovių argumentus dėl teisės naudoti ikiteisminio tyrimo surinktus duomenis, pastebėtina, jog Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 37 straipsnis numato, jog viešojo administravimo subjektas gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto tarnybinės pagalbos administracinės procedūros sprendimui priimti, jeigu reikalingi dokumentai, kuriuos turi tik viešojo administravimo subjektas, į kurį kreipiamasi. Be to, remiantis Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punktu ir 25 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Konkurencijos taryba gali gauti iš viešojo administravimo subjektų informaciją ir dokumentus, reikalingus Konkurencijos tarybos funkcijoms atlikti.

(174) Baudžiamojo proceso kodekso 214 straipsnio 6 dalis numato, jog, jeigu ikiteisminio tyrimo medžiagoje yra duomenų apie administracinę teisės pažeidimą ar kituose teisės aktuose numatytą nusizengimą, prokuroras nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą perduoda šią medžiagą spręsti Administracinių teisės pažeidimų kodekse ar kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

(175) LVAT savo praktikoje taip pat yra pažymėjęs¹³⁴, jog atitinkami ikiteisminio tyrimo duomenys gali būti panaudojami ir įrodinėjimo procese administraciniame teisme. LVAT taip pat pažymėjo, kad:

„mokestiniais aspektais reikšmingi ikiteisminio tyrimo duomenys mokestinio patikrinimo metu bei nagrinėjant mokestinį ginčą yra naudojami ne tam tikrų asmenų baudžiamosios atsakomybės klausimo išsprendimui, bet mokestinių prievolių atsiradimui reikšmingų aplinkybių nustatymui. Šie duomenys yra tiriami ir vertinami ne baudžiamojo proceso požiūriu, o pagal administracinio proceso įrodinėjimo taisykles, kaip ir bet kurie kiti administraciniame procese pateikti įrodymai.“

(176) Bendrasis Teismas taip pat yra patvirtinęs, kad kito proceso metu teisėtai surinkti įrodymai gali būti naudojami konkurencijos bylose¹³⁵.

¹³⁴ 2012 m. kovo 1 d. LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1420/2012 A.Č. v *Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos*.

¹³⁵ Bendrojo Teismo 2015 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. T-655/11, *FSL Holdings, Firma Leon Van Parys, Pacific Fruit Company Italy Spa prieš Komisiją*.

(177) Taigi, įvertinus teisės aktų nuostatas ir LVAT praktiką, taip pat atsižvelgus į tai, jog nagrinėjamu atveju nagrinėjama ūkio subjektų veiksmų atitiktis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams, teigtina, kad Konkurencijos taryba turi teisę remtis STT surinktais duomenimis kaip įrodymais nustatant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą. Kadangi prokuroro leidimu STT perdavė nutraukto ikiteisminio tyrimo duomenis, įskaitant ir garso įrašų stenogramas, teigtina, kad Konkurencijos taryba turi teisę remtis STT surinkta ir perduota informacija visa apimtimi.

(178) Vertinant UAB „Ministerium“ argumentus dėl teisės naudoti UAB „Ministerium“ vadovės duotais parodymais ir tariamo teisės į gynybą pažeidimo, pastebėtina, kad EŽTK 6 straipsnis įvirtina teisingo proceso, nekaltumo prezumpcijos principus bei nurodo minimalias garantijas, kurias turi nusikaltimo padarymu įtariamasis asmuo. LVAT yra pažymėjęs, kad teisės neduoti parodymų prieš save apimtis konkurencijos teisės pažeidimo tyrimo procedūroje yra siauresnė negu baudžiamajame procese. Tiriamas ūkio subjektas negali atsisakyti suteikti informacijos motyvuodamas tuo, jog ji yra kaltinanti, t. y. gali būti naudojama, konstatuojant konkurencijos teisės pažeidimą. Tačiau Konkurencijos taryba savo klausimais negali piktybiškai versti tiriamų ūkio subjektų pripažinti pažeidimo padarymą¹³⁶.

(179) Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog teisės nebūti verčiamam prisipažinti dėl pažeidimo padarymo turinys yra sietinas su konkrečiu teisiniu procesu ir kaltinimu padarius konkretų nusikaltimą ar pažeidimą. Kitaip tariant, teisės nebūti verčiamam prisipažinti padarius pažeidimą principas nėra absoliutus – šio principo turinys ir rėmimasis juo yra išskirtinai susijęs su įtariamo pažeidimo sudėtimi bei su nagrinėjamos bylos aplinkybėmis ir kontekstu. Tačiau, atsižvelgiant į skirtingą teisinį kontekstą, kuriame yra duoti aptariami parodymai, ūkio subjektui yra garantuojama teisė į gynybą. Taigi, nors nagrinėjamu atveju STT apklausų metu UAB „Ministerium“ vadovei buvo užduoti klausimai, susiję su veiksmais, kuriuos vertina Konkurencijos taryba nagrinėjamoje byloje, teigtina, kad Konkurencijos taryba turi teisę naudoti šiuos UAB „Ministerium“ vadovės pateiktus atsakymus į užduotus klausimus, kadangi klausimai buvo užduoti ne Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo kontekste, o susiję su atliekamu ikiteisminiu tyrimu. Be to, UAB „Ministerium“ turėjo teisę Konkurencijos tarybos byloje pateikti savo nuomonę ir nurodyti, jog Konkurencijos tarybos naudojami įrodymai turi kitokią reikšmę.

(180) Paminėtina, kad teisės į gynybą principas konkurencijos byloje yra siejamas su galimybe pasisakyti dėl įtariamo pažeidimo ir susipažinti su dokumentais, kuriais yra grindžiamas įtarimas. Atsižvelgusi į tai, jog, kaip nurodyta nutarimo 3 dalyje, UAB „Ministerium“ savo nuomonę Pranešime apie atliktą tyrimą pateiktų išvadų pateikė raštu ir žodžiu, taip pat turėjo teisę susipažinti su bylos medžiaga, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Ministerium“ teisė į gynybą pažeista nebuvo.

8. Sankcijos

(181) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o esant tęstiniam ar trunkamajam pažeidimui – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo.

(182) Nagrinėjamu atveju draudžiami susitarimai buvo sudaryti dviejuose viešuosiuose pirkimuose. Draudžiamas konkurentų susitarimas VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime vyko 2013 m. rugpjūčio mėn. Tuo tarpu draudžiamas konkurentų susitarimas Aplinkos ministerijos viešajame pirkime vyko 2013 m. rugsėjo mėn.

(183) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“, VŠĮ „TV Europa“ ir VŠĮ „Media medis“ Konkurencijos įstatyme numatytas patraukimo atsakomybės terminas nėra suėjęs.

(184) Vertinant, ar ūkio subjektai gali būti patraukti atsakomybėn, pastebėtina, kad atsakomybė už konkurencijos taisyklių pažeidimus taikoma nepriklausomai nuo kaltės formos, ypač

¹³⁶ LVAT 2008 m. gruodžio 8 d. nutartis adm. byloje Nr. A-442-715-08 AB „Mažeikių nafta“ v Konkurencijos taryba.

jei nustatyta, kad ūkio subjektas aktyviai dalyvavo susitarime. Nagrinėjami ūkio subjektai atliko įvairius aktyvius veiksmus, susijusius su susitarimu dėl pasiūlymo sąlygų derinimo ir dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose, todėl teigtina, kad jie turėjo žinoti, kad jų atliekami veiksmai yra antikonkurencinio pobūdžio.

(185) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama pinigine bausme iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Šio įstatymo 37 straipsnyje išdėstyti baudų skyrimo ir jų dydžio nustatymo principai – skiriant bausmes ūkio subjektams atsižvelgiama į padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui bei ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

(186) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 „Dėl Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas), kurio 4 punkte nustatyta, kad už draudžiamą susitarimą ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

(187) Nagrinėjamu atveju vertinant baudos skyrimui reikšmingas aplinkybes, reikia atsižvelgti į pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes bei kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui.

(188) Pastebėtina, kad UAB „Nebūk briedis“ buvo dviejų draudžiamų susitarimų dalyviu. Dėl šių priežasčių UAB „Nebūk briedis“ už du padarytus atskirus Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimus skirtini baudos dydžiai apskaičiuojami atskirai.

8.1. Baziniai baudos dydžiai

(189) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 punktu, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme. Jeigu ūkio subjektas neturi pajamų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas ir pažeidimo trukmę.

(190) UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“, dalyvaudami VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime, sudarė draudžiamą susitarimą dėl taikomosios programinės įrangos sukūrimo darbų. Iš Konkurencijos taryboje gautų duomenų matyti, jog nei vienas iš minėtų ūkio subjektų 2013 m. negavo pajamų iš kompiuterinių (informacinių) paslaugų teikimo veiklos. Paminėtina, nors UAB „Nebūk briedis“ atstovas Konkurencijos tarybos 2015 m. spalio 7 d. posėdžio metu nurodė, kad 2014 m. gavo pajamų iš informacinių technologijų paslaugų teikimo, todėl bazinis baudos dydis turėtų būti skaičiuojamas nuo šių pajamų, UAB „Nebūk briedis“ padarytas pažeidimas buvo 2013 m., taigi, atitinkamai su pažeidimu susijusiomis pajamomis turėtų būti laikomos pajamos, gautos 2013 m.

(191) Nors UAB „Nebūk briedis“ 2015 m. lapkričio 2 d. pateikė papildomas kelias sąskaitas faktūras, kurios, bendrovės nuomone, patvirtina, kad buvo gauta pajamų iš dizaino ir informacinių technologijų (programavimo) paslaugų teikimo, tačiau pastebėtina, kad šios naujai pateiktos informacijos nepakanka ūkio subjekto pardavimų vertei nustatyti, be kita ko, pateikta informacija laikytina nepatikima, atsižvelgus į tai, kad sąskaitos faktūros nėra patvirtintos.

(192) UAB „Ministerium“ taip pat pažymi, kad bendrovė neveikia atitinkamoje rinkoje ir nėra gavusi pajamų iš informacinių paslaugų teikimo veiklos, todėl bendrovei turėtų būti skirta tik simbolinė bausmė. Vertinant šį argumentą, pastebėtina, kad simbolinės baudos už konkurencijos taisyklių pažeidimus yra skiriamos tik išimtiniais atvejais. LVAT savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad skiriamos baudos turi turėti atgrasomąjį poveikį. Vienas iš baudos už konkurencijos teisės pažeidimus tikslų yra atgrasymas nuo pažeidimo darymo, todėl itin mažos ekonominės

sankcijos taikymas ar atleidimas nuo baudos mokėjimo šio tikslo nepasiektu¹³⁷. Be to, Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad atsižvelgimas į atitinkamos įmonės dydį ir bendrus išteklius, siekiant užtikrinti pakankamai atgrasančią baudą, grindžiamas noru padaryti poveikį minėtai įmonei, nes sankcija neturi būti pernelyg menka, atsižvelgiant, be kita ko, į šios įmonės finansinę galią¹³⁸. Įvertinus teismų praktiką, teigtina, kad UAB „Ministerium“ nėra pagrindo skirti tik simbolinę baudą.

(193) Atsižvelgus į tai, kas paminėta, vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 ir 6 punktu, už VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime sudarytą draudžiamą susitarimą baudos dydžiai apskaičiuojami remiantis paskutinių ūkinių metų bendrosiomis ūkio subjektų pajamomis, t. y. UAB „Nebūk briedis“¹³⁹, UAB „Ministerium“¹⁴⁰ ir VŠĮ „TV Europa“¹⁴¹ 2014 m. bendrosiomis pajamomis.

(194) UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“, dalyvaudami Aplinkos ministerijos viešajame pirkime, sudarė draudžiamą susitarimą dėl veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų teikimo. UAB „Nebūk briedis“ nurodė, jog bendrovės pajamos iš reklamos ir dizaino paslaugų galėtų būti laikomos kaip netiesiogiai susijusios su taikomosios programinės įrangos sukūrimo darbais, tačiau nepateikė jokių šių nuomonę patvirtinančių įrodymų. VŠĮ „Media medis“ nurodo, jog bendrovės pajamos iš reklamos ir informacinių paslaugų veiklos galėtų būti laikomos susijusiomis su perkančiosios organizacijos įsigytais informacinės medžiagos sukūrimo paslaugomis.

(195) Vertinant VŠĮ „Media medis“ argumentus, pastebėtina, kad tai, kokios pajamos yra laikytinos tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su pažeidimu, atsižvelgiama į pažeidimo pobūdį bei nagrinėjamo draudžiamo susitarimo kontekstą. Šiuo atveju, draudžiamas susitarimas buvo sudarytas perkančiajai organizacijai siekiant įsigyti veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugas. Tuo tarpu, kaip nurodyta Nutarimo 1.4 dalyje, bendrovės veikla – informacinių paslaugų veikla, reklama, leidyba, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba, konsultacinė verslo ir valdymo veikla, renginių organizavimas, socialiniai projektai, rinkodara, strateginis konsultavimas.

(196) Atsižvelgiant į tai, jog UAB „Nebūk briedis“ 2013 m. negavo pajamų iš veiklos viešinimo ar panašaus pobūdžio veiklos, vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 punktu, už Aplinkos ministerijos viešajame pirkime sudarytą draudžiamą susitarimą baudos dydis apskaičiuojamas, remiantis paskutinių ūkinių metų bendrosiomis ūkio subjektų pajamomis, t. y. UAB „Nebūk briedis“ 2014 m. bendrosiomis pajamomis. Tuo tarpu įvertinus VŠĮ „Media medis“ veiklą, teigtina, kad visos bendrovės teikiamos paslaugos apima veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugas, išskyrus informacinės paslaugas. Tačiau kaip matyti iš VŠĮ „Media medis“ pateiktos informacijos, bendrovė pajamų iš šios veiklos 2013 m. negavo. Dėl šių priežasčių visos VŠĮ „Media medis“ gautos pajamos 2013 m. laikomos su pažeidimu susijusiomis pajamomis.

(197) Baudų dydžio nustatymo aprašo 16 punkte įtvirtinti atvejai, kai baudos dydis skaičiuojamas pagal ūkio subjektų bendrąsias pajamas. Minėtas punktas numato, kad bazinis baudos dydis lygus ūkio subjektų bendrųjų pajamų dalies, apskaičiuotos įvertinus pažeidimo pavojingumą, ir pažeidimo trukmės metais sandaugai. Pažeidimo pavojingumas įvertinamas atsižvelgiant į Aprašo 10 ir 11 punktuose nurodytas ir kitas aplinkybes, kiek tai būtina pažeidimo pavojingumui tinkamai įvertinti, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais. Bazinis baudos dydis negali viršyti 10 procentų ūkio subjekto bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

¹³⁷ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ v. Konkurencijos taryba; LVAT 2013 m. balandžio 25 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁵²⁰-634/2013, Corporation of European Pharmaceutical Distributors N.V. v. Konkurencijos taryba.

¹³⁸ Teisingumo Teismo 2013 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. C-58/12 P byloje *Groupe Gascogne SA v. Komisija*, 47-50 pastraipos.

¹³⁹ Bylos 15 tomas, 96 lapas.

¹⁴⁰ Bylos 13 tomas, 37 lapas.

¹⁴¹ Bylos 18 tomas, 15 lapas.

8.1.1. Pažeidimo pavojingumas

(198) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 10 punktu, baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas, ir kitas aplinkybes. Baudų dydžio nustatymo aprašo 11 punkte nurodyta, jog draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimo atvejais baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti naudojama pardavimų vertės dalis sudaro nuo 20 iki 30 procentų nustatytos pardavimų vertės.

(199) Atlikusi tyrimą Konkurencijos taryba nustatė, jog UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“, dalyvaudami 2013 m. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime taikomajai programinei įrangai pirkti, sudarė draudžiamą susitarimą, t. y. pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir iš anksto nustatė pirkimo laimėtoją, taip pažeisdami Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus. Taip pat, UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“, dalyvaudami 2013 m. Aplinkos ministerijos viešajame pirkime dėl veiklos viešinimo ir komunikacijos paslaugų pirkimo, sudarė draudžiamą susitarimą, t. y. susitarė, jog tik vienas tiekėjas faktiškai pateiks komercinį pasiūlymą, dėl ko iš anksto buvo nustatytas pirkimo laimėtojas, ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus.

(200) Vertinant pažeidimo pavojingumą, pastebėtina, kad horizontalūs kainų nustatymo susitarimai, tarp jų ir įmonių susitarimai, suderinti veiksmai bei sprendimai viešuosiuose pirkimuose, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienu iš sunkiausių konkurencijos pažeidimų. Konstatuotina, kad tiriami ūkio subjektai padarė sunkų konkurencijos teisės pažeidimą – sudarė kartelinius susitarimus. Tokie draudžiami susitarimai daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius. Remiantis Europos Komisijos praktika bei Baudų dydžio nustatymo aprašu, o taip pat laikantis sąžiningos konkurencijos principo, už juos turėtų būti baudžiama ypač griežtai, skiriamos baudos dydžiu siekiant atgrasyti įmones nuo dalyvavimo neteisėtose veiklose.

(201) Viešųjų pirkimų teisėje įtvirtinti draudimai riboti konkurenciją. Sąžininga konkurencija sudaro prielaidas perkančiajai organizacijai iš kelių ar net keliolikos tiekėjų pasiūlymų išsirinkti jai priimtinausią. Tik esant sąžiningai konkurencijai gali būti pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – racionaliai naudoti valstybės lėšas. Analogiški principai galioja ir bet kuriems ūkio subjektams organizuojant konkursus, kadangi taip siekiama gauti palankiausią pasiūlymą. Sudarydamos draudžiamus susitarimus, tiriamos bendrovės ribojo konkurenciją atitinkamose rinkose Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(202) Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog 2013 m. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto bei Aplinkos ministerijos organizuotų viešųjų pirkimų laimėtojai buvo iš anksto žinomi, tuo tarpu likusieji viešųjų pirkimų dalyvavo fiktyviose procedūrose imituodami konkurenciją. Toks tiriamų ūkio subjektų elgesys bei jų aiškus suvokimas apie daromus Konkurencijos įstatymo pažeidimus, taip pat rodo nagrinėtų draudžiamų susitarimų viešuosiuose pirkimuose pavojingumą.

(203) Tai, jog nebuvo padaryta žala Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio prasme, kaip nurodo UAB „Nebūk briedis“, nėra pagrindo teigti, kad pažeidimas negali būti laikomas pavojingu Konkurencijos įstatymo prasme. Pastebėtina, jog UAB „Nebūk briedis“ padaryti Konkurencijos įstatymo pažeidimai yra ribojantys konkurenciją pagal tikslą ir savaime laikomi vienais pavojingiausių konkurencijos teisės pažeidimų. Dėl šių priežasčių UAB „Nebūk briedis“ argumentas atmestinas.

(204) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei teisingumo, proporcingumo ir protingumo principus, yra pagrįsta UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“, VŠĮ „TV Europa“ už pažeidimo VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime pavojingumą nustatyti 5 proc. dydį nuo pajamų, nurodytų Nutarimo (193) pastraipoje.

(205) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei teisingumo, proporcingumo ir protingumo principus, yra pagrįsta už pažeidimo Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime

pavojingumą UAB „Nebūk briedis“ nustatyti 5 proc., VŠĮ „Media medis“ – 30 proc. dydžius nuo pajamų, nurodytų Nutarimo (196) pastraipoje.

8.1.2. Pažeidimo trukmė

(206) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 12 punktu, siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, apskaičiuota baudos dydžio, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą, suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(207) Nagrinėjamu atveju buvo nustatyti draudžiami susitarimai dvejuose viešuosiuose pirkimuose. Draudžiami konkurentų susitarimai VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto viešajame pirkime vyko nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. iki 2013 m. rugpjūčio 8 d., t. y. nuo tada, kai buvo nustatytas veiksmų derinimas tarp UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VŠĮ „TV Europa“ iki galutinio perkančiosios organizacijos nurodyto termino pateikti komercinius pasiūlymus. Draudžiami konkurentų susitarimai Aplinkos ministerijos viešajame pirkime vyko 2013 m. rugsėjo 12 d., t. y. šią dieną VŠĮ „Media medis“ vadovas UAB „Nebūk briedis“ vadovui atsiuntė elektroninį laišką su viešajame pirkime galinčiomis dalyvauti įmonėmis. Taip pat 2013 m. rugsėjo 12 d. buvo paruošta mažos vertės pirkimų tiekėjų apklausos pažyma. Įvertinusi aukščiau minėtas aplinkybes bei atsižvelgusi į Baudų dydžio nustatymo apraše įtvirtintą tvarką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad pažeidimų trukmė baudų dydžių nustatymo tikslais yra pusė metų.

(208) Remiantis tuo, kas išdėstyta, Nutarimo (204) ir (205) pastraipose, nustatyti dydžiai yra dauginami iš Nutarimo (207) pastraipoje nustatytų pažeidimų trukmės, t. y. dauginama iš 0,5,

8.1.3. Atgrasymas

(209) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 13 punktu, siekiant atgrasyti ūkio subjektus nuo draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimų, šių pažeidimų atveju prie apskaičiuoto bazinio baudos dydžio pridedama suma, lygi nuo 15 iki 25 proc. nustatytos pardavimų vertės.

(210) Nagrinėjamu atveju VŠĮ „Media medis“ ir UAB „Nebūk briedis“ dalyvaudami Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime, sudarė draudžiamą konkurenciją ribojantį susitarimą dėl rinkos pasidalijimo.

(211) Atsižvelgus į tai, VŠĮ „Media medis“ Nutarimo (208) pastraipoje apskaičiuoto bazinio dydžio pridedama 15 proc. nustatytos pardavimų vertės.

8.2. Bazinių baudos dydžių tikslinimas

(212) Remiantis Baudų nustatymo aprašo 17 punktu, nustačius Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nurodytas atsakomybę sunkinančias aplinkybes, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas.

(213) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu, atlygino nuostolius, pašalino padarytą žalą, savo valia nutraukė pažeidimą, neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų, pripažino Konkurencijos tarybos atlikto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes, taip pat tai, kad pažeidimą sudarantis elgesys buvo nulemtas valdžios institucijų veiksmų ir ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

(214) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai kliudė vykdyti tyrimą, slėpė įvykdytą pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus

veiksmus arba jei pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektams jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

(215) Konkurencijos taryba tyrimo metu atsakomybę sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių nenustatė.

(216) UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ pažymėjo, kad bendrovės bendradarbiavo su Konkurencijos taryba ir neginčijo Konkurencijos tarybos nustatytų faktinių aplinkybių, todėl bendrovei neturėtų būti skirta griežta sankcija.

(217) Vertinant, ar įmonėms gali būti taikoma atsakomybę lengvinanti aplinkybė - ūkio subjektas padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu – pastebėtina, kad institucijų nurodymų vykdymas nėra kvalifikuojama kaip pagalba institucijoms¹⁴². Kaip matyti iš Konkurencijos tarybos bylos medžiagos, bendrovės tik vykdė Konkurencijos tarybos nurodymus, papildomai nieko nepateikė, todėl nėra pagrindo taikyti šios atsakomybę lengvinančios aplinkybės ir mažinti paskirtos baudos dydį.

(218) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 18 punktu, bazinis baudos dydis didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai. Ūkio subjektui, kuris buvo pažeidimo iniciatorius arba skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą, bazinis baudos dydis atitinkamai didinamas, o ūkio subjektui, kuris darant pažeidimą atliko pasyvų vaidmenį, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas.

(219) Konkurencijos taryba nustatė, kad VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuoto viešojo pirkimo metu UAB „Nebūk briedis“ organizavo draudžiamo susitarimo sudarymą, skatino kitus ūkio subjektus perkančiajai organizacijai pateikti suderintus komercinius pasiūlymus bei atliko aktyvų vaidmenį derinant tiekėjų tarpusavio veiksmus.

(220) Tuo tarpu Aplinkos ministerijos organizuoto viešojo pirkimo metu, UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ organizavo draudžiamo susitarimo sudarymą bei aktyviai derino savo veiksmus tiek tarpusavyje, tiek su perkančiąja organizacija, siekdami, jog pirkimo laimėtoju taptų UAB „Nebūk briedis“.

(221) Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, yra pagrįsta UAB „Nebūk briedis“ ir VŠĮ „Media medis“ Nutarimo (208) ir (211) pastraipose apskaičiuotus bazinius baudų dydžius padidinti 50 proc.

8.3. 10 proc. bendrųjų metinių pajamų vertinimas

(222) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama piniginė bausmė iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

(223) Atsižvelgus į tai, kad VŠĮ „Media medis“ nustatytas baudos dydis viršija 10 proc. bendrųjų metinių pajamų 2014 m., atitinkamai apskaičiuoti baudos dydis mažinamas tiek, kad neviršytų Konkurencijos įstatyme nurodytas maksimalios galimos baudos, t. y. mažinamas iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų, gautų 2014 metais, dydžio.

8.4. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai

(224) Apibendrinus Nutarimo 8.1 – 8.3 dalyse nurodytus paaiškinimus Konkurencijos taryba skiria tokias bausmes:

- (a) UAB „Nebūk briedis“ – 4 100 Eur;
- (b) UAB „Ministerium“ – 8 800 Eur;
- (c) VŠĮ „TV Europa“ – 2 000 Eur;
- (d) UAB „Nebūk briedis“ – 4 100 Eur;
- (e) VŠĮ „Media medis“ – 15 700 Eur.

(225) Šie ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai neviršija 10 proc. bendrųjų šių ūkio subjektų pajamų 2014 m. kaip tai numatyta Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje.

¹⁴² LVAT 2014 m. balandžio 3 d. nutartis adm. byloje. Nr. [A⁵⁰²-777/2014](#), UAB „Komeksimas“ v Konkurencijos taryba.

9. Dėl procedūros nutraukimo

(226) Konkurencijos taryba taip pat nagrinėjo VšĮ „Media medis“, VšĮ „Socialiniai partneriai“ ir UAB „Lukrecijos reklama“ veiksmus, dalyvaujant Lietuvos automobilių kelių direkcijos organizuotame viešajame pirkime.

(227) Atsižvelgusi į tai, kad turimi įrodymai yra nepakankami teigti, kad šie ūkio subjektai sudarė draudžiamą susitarimą, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 3 punktu, procedūra dėl VšĮ „Media medis“, VšĮ „Socialiniai partneriai“ ir UAB „Lukrecijos reklama“ veiksmų, dalyvaujant 2013 m. Lietuvos automobilių kelių direkcijos organizuotame viešajame pirkime, atitiktis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams nutrauktina.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 5 straipsniu, 30 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 36 straipsnio 1 dalimi ir 37 straipsniu, Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad UAB „Nebūk briedis“, UAB „Ministerium“ ir VšĮ „TV Europa“, dalyvaudami VšĮ Kelių ir transporto tyrimo instituto organizuotame viešajame pirkime, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

2. Pripažinti, kad UAB „Nebūk briedis“ ir VšĮ „Media medis“, dalyvaudami Aplinkos ministerijos organizuotame viešajame pirkime, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus.

3. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti pinigines baudas:

3.1. UAB „Ministerium“ – 8 800 eurų;

3.2. UAB „Nebūk briedis“ – 4 100 eurų;

3.3. VšĮ „TV Europa“ – 2 000 eurų.

4. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą skirti pinigines baudas:

4.1. UAB „Nebūk briedis“ – 4 100 eurų;

4.2. VšĮ „Media medis“ – 15 700 eurų.

5. Nutraukti procedūrą dėl UAB „Lukrecijos reklama“ veiksmų, dalyvaujant 2013 m. Aplinkos ministerijos viešajame pirkime, atitiktis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

6. Nutraukti procedūrą dėl UAB „Lukrecijos reklama“, VšĮ „Media medis“ ir VšĮ „Socialiniai partneriai“ veiksmų, dalyvaujant 2013 m. LAKD viešajame pirkime, atitiktis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Skundo padavimas nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta pinigine bausme per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą¹⁴³ (įmokos kodas 6920, lėšų

¹⁴³ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (AB DNB bankas); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (Danske Bank A/S Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (Nordea Bank AB

gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas